

VRT

Armoede en vrijetijdsbesteding

03/03/2021

**INDI
ville**

Opzet

Opzet van de studie

De hoofddoelstelling van dit onderzoek was na te gaan hoe mensen in een socio-economisch kwetsbare positie vrije tijd beleven, welke drempels zij daarbij ondervinden en hoe dit samenhangt met hun welzijn. De bedoeling was om de situatie binnen de Vlaamse samenleving in haar geheel in kaart te brengen.

Daarom werd tussen 4 februari 2021 en 22 februari 2021 een kwantitatief onderzoek uitgevoerd bij een representatief staal van de Vlaamse bevolking (N=1500 - geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en provincie), aangevuld met een steekproef van N=500 respondenten in een socio-economisch kwetsbare positie. De respondenten werden online (N=1800) en telefonisch (N=200) bevraagd.

Socio-economische kwetsbaarheid werd in deze studie gedefinieerd als monetaire of materiële kwetsbaarheid, werkloosheid of het ontvangen van een leefloon door de respondent of partner. Daarbij werd de vraagstelling zo goed mogelijk afgestemd op een aantal vragen uit de EU-SILC die peilen naar de sociaaleconomische levensomstandigheden van Vlaamse gezinnen. Volgens de meest recente cijfers bevindt 13,2% van de Vlaamse bevolking zich in een dergelijke situatie.

Om tot een heldere situatieschets te komen, werden de representatieve steekproef van N=1500 en de steekproef van N=500 socio-economisch kwetsbare respondenten samen via een RIM-weging herwogen naar een steekproef van N=1500, representatief voor Vlaanderen op geslacht x leeftijd, leeftijd x opleidingsniveau, dagelijkse activiteit, provincie, nieuwe Vlamingen (t.o.v. CIM Golden Standard) en risico op socio-economische kwetsbaarheid.

De hoogste weegfactor bedroeg 2.11, toegepast op 11 cases (0,5% van de totale ongewogen steekproef).

2130
respondenten

online
10' 07''

Maximale fout
Totaal: +- 2,12%

SAMENVATTING

Socio-economische kwetsbaarheid: risicofactoren

Wie lager opgeleid is, alleen woont of een alleenstaande ouder is of geen vaste partnerrelatie heeft, heeft meer kans om tot de socio-economisch kwetsbare groep te behoren. Ook 26-35 jarigen lopen een iets hoger risico. Ook wie geen eigenaar is van de eigen woning, loopt een hoger risico op socio-economische kwetsbaarheid. De richting van dit laatste verband is uiteraard niet eenduidig, maar o.m. de kapitaalopbouw die gepaard gaat met eigen woning, beschermt tegen het risico op socio-economische kwetsbaarheid. Meer dan zes op de tien (63%) respondenten die zich in een socio-economisch kwetsbare positie bevinden, geven aan eerder tot zeer moeilijk rond te komen met het beschikbare gezinsinkomen. 42% van hen beschikt ook niet over een spaarreserve. Bij respondenten die zich niet in een economisch kwetsbare positie bevinden is dit respectievelijk 10% en 7%.

Ruim zeven op de tien (72%) van de respondenten die zich in een socio-economisch kwetsbare positie bevinden, geeft aan niet in staat te zijn een onverwachte uitgave van € 1000 te kunnen bekostigen; maar ook bijna de helft (46%) van hen geeft aan het zich niet te kunnen veroorloven wekelijks een klein bedrag uit te geven aan persoonlijke behoeften op plezier of om regelmatig te participeren aan vrijetijdsactiviteiten (47%). Iets meer dan één op de drie (35%) kan het zich niet permitteren om minstens maandelijks met vrienden of familie af te spreken om iets te eten of te drinken of om oude kledij te vervangen door nieuwe (34%). Wie zich niet in een kwetsbare positie bevindt, heeft deze problemen niet. 17% geeft aan dat ook zij moeite zouden hebben om een onverwachte uitgave van € 1000 te bekostigen, maar verder kunnen zij zich nagenoeg allemaal bovenstaande zaken veroorloven.

Vrijtijdsbesteding algemeen

Geld mag dan wel niet gelukkig maken, maar geen geld doet dat ook niet. Wie zich in een economisch kwetsbare positie bevindt, voelt zich algemeen genomen minder gelukkig en geeft meer aan dat ze door geldzorgen regelmatig minder plezier hebben in het leven dan wie zich niet in een dergelijke situatie bevindt. Socio-economische kwetsbaarheid hangt ook samen met het gevoel dat men zich minder kan ontspannen.

Wie zich in een socio-economisch kwetsbare positie bevindt, geeft algemeen aan minder vrijetijdsactiviteiten geld uit. Vier op de tien (41%) respondenten die zich in een socio-economisch kwetsbare positie bevinden, geven aan dat ze niet betalen voor (sommige) vrijetijdsactiviteiten omdat dit niet in hun budget past. Daarnaast geven zij ook meer aan dan wie niet in een kwetsbare positie zit dat ze moeilijkheden hebben om ter plekke en weer thuis te geraken en zich ongemakkelijk of bekeken voelen. Ook gezondheidsredenen spelen meer dan bij wie niet socio-economisch kwetsbaar is een rol.

Binnen kwetsbare gezinnen ligt niet alleen het betalen van lidgeld beduidend lager, wanneer wel lidgeld wordt betaald, resulteert dit voor bijna de helft in occasionele problemen om dit in te passen in het gezinsbudget. 2% van de Vlamingen geeft aan dat ze zich niet kunnen veroorloven om lidgeld te betalen voor een club, vereniging ... ook al zou iemand in het gezin dat wel willen; bij socio-economisch kwetsbare gezinnen is dit 8,1%, terwijl dit minder dan 1% is bij wie niet kwetsbaar is.

SAMENVATTING

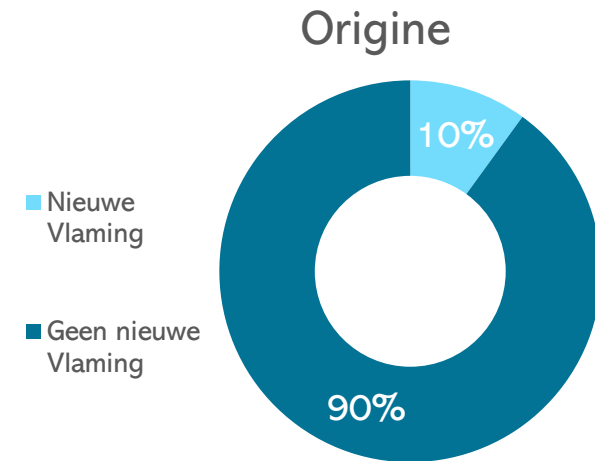
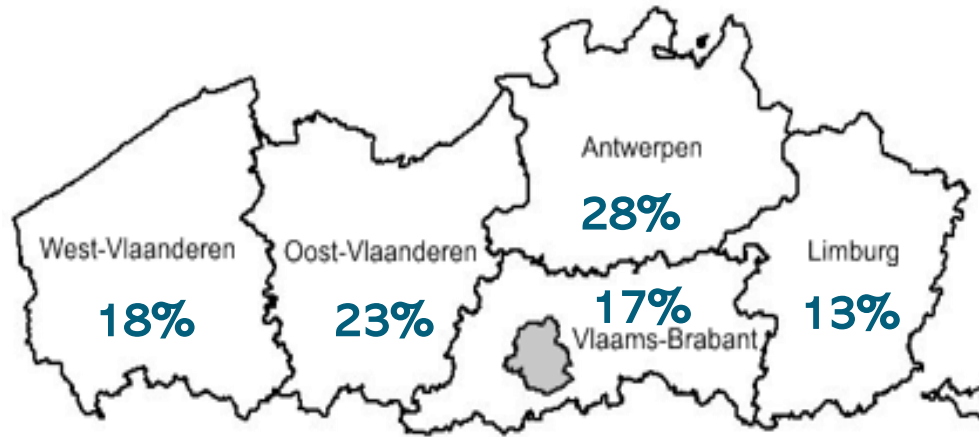
Digitale geletterdheid en Mediadeprivatie

Wie zich in een economisch kwetsbare positie bevindt, geeft aan algemeen genomen minder goed overweg te kunnen met nieuwe technologieën als internet, sociale media, streamingdiensten en toestellen als smartphones, tablets, computers ... dan wie zich niet in een dergelijke situatie bevindt en ervaart als gevolg daarvan ook meer negatieve gevolgen (zoals zich niet erg slim, uitgesloten en eenzaam voelen) dan wie niet kwetsbaar is.

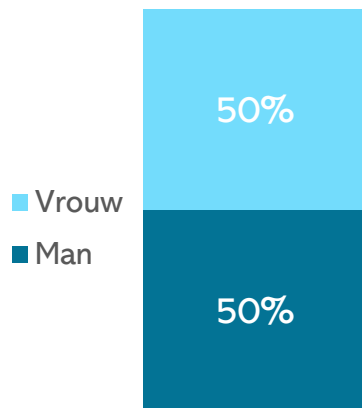
Het aandeel Vlamingen dat zich een mediatoestel of -dienst niet kan veroorloven is veeleer klein, maar ook hier zijn duidelijke verschillen tussen wie zich al dan niet in een economisch kwetsbare positie bevindt.

Wie zich in een socio-economisch kwetsbare positie bevindt, geeft algemeen aan minder mediadiensten geld uit. Geen interesse of er nood aan hebben zijn voor alle respondenten de belangrijkste redenen om niet te betalen voor mediadiensten. Voor 38% van de respondenten in een socio-economisch kwetsbare positie is het niet passen binnen het gezinsbudget echter ook een belangrijke reden om hiervoor niet te betalen, terwijl dit slecht door 6% van de respondenten uit niet kwetsbare gezinnen als reden wordt aangehaald. Acht op de tien Vlamingen ervaart geen negatieve gevoelens als gevolg van het niet betalen voor (sommige) mediadiensten. Bij wie economisch kwetsbaar is, is dit 64%; bijna vier op de tien (36%) ervaart dus één of meer negatieve gevolgen, zoals plezierige dingen missen, zich hier slecht of ongelukkig door voelen, het gevoel hebben er niet bij te horen, niet goed geïnformeerd te zijn...

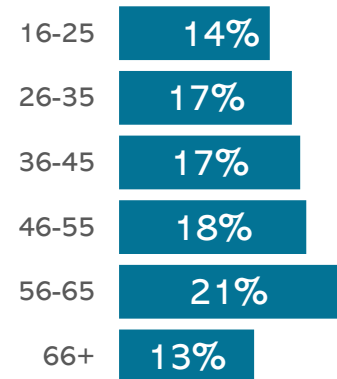
Steekproefbeschrijving

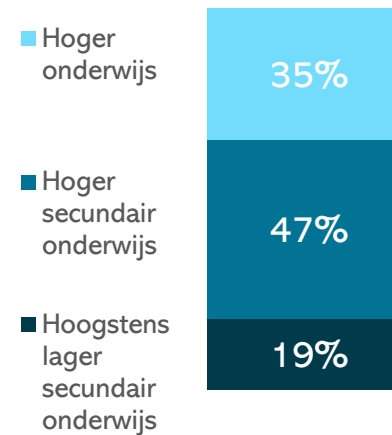
Geslacht

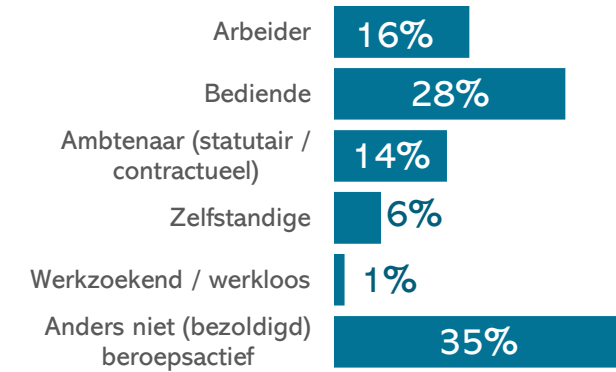
Leeftijd

Diploma

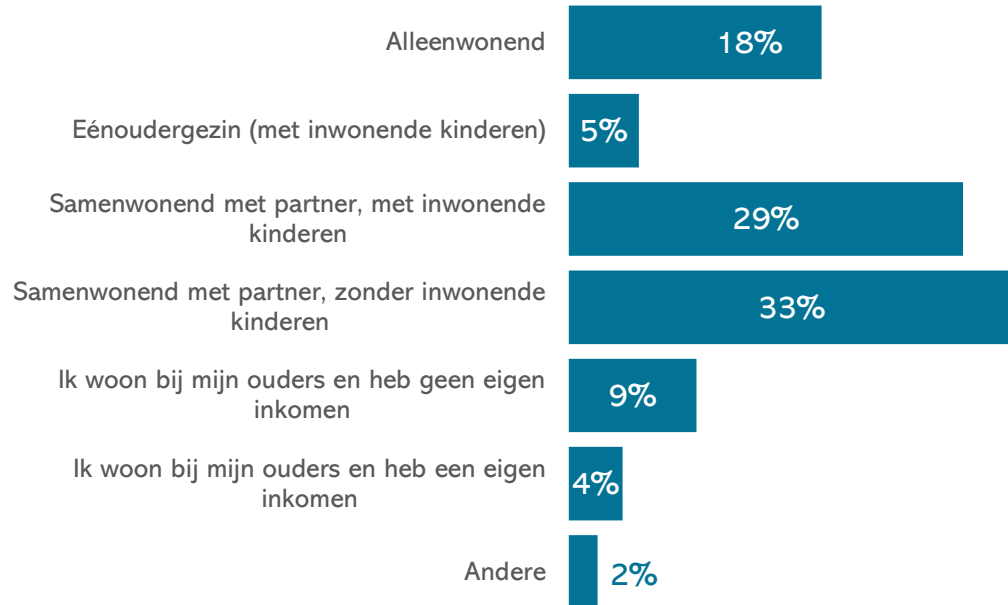

Dagelijkse activiteit

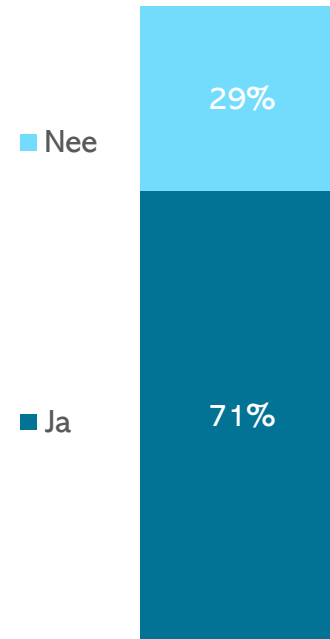

Steekproefbeschrijving

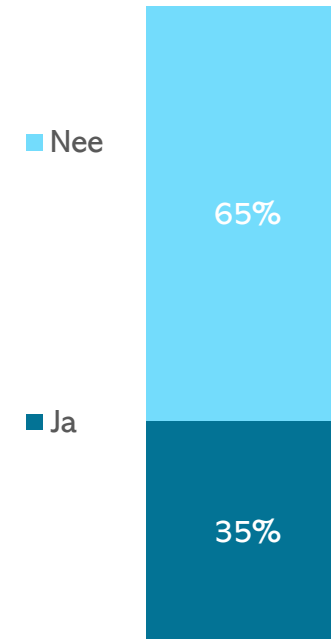
Gezinssituatie

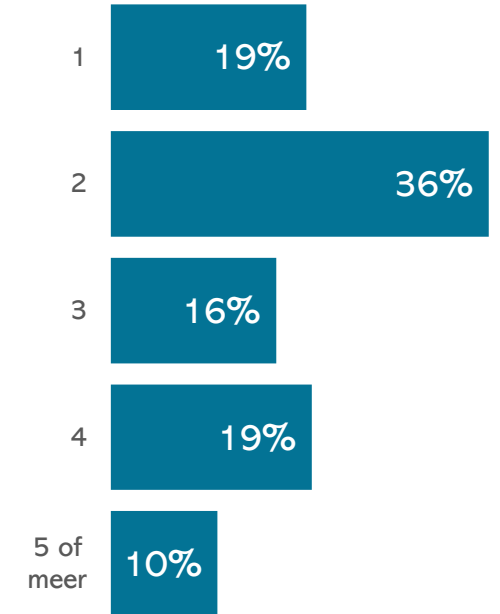
Partnerrelatie

Inwonende kinderen

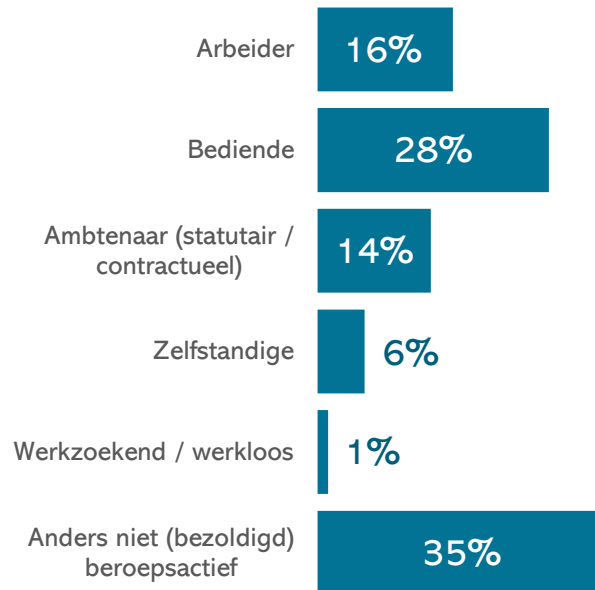
Gezinsgrootte

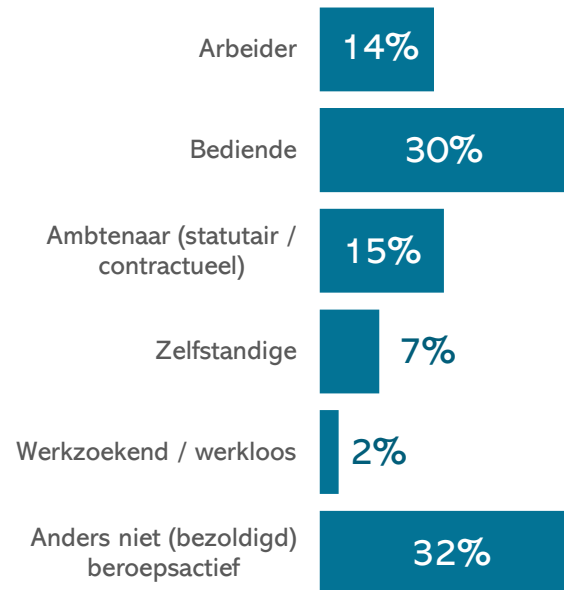
Steekproefbeschrijving – indicatoren socio-economische kwetsbaarheid

Werkloosheid

Dagelijkse activiteit

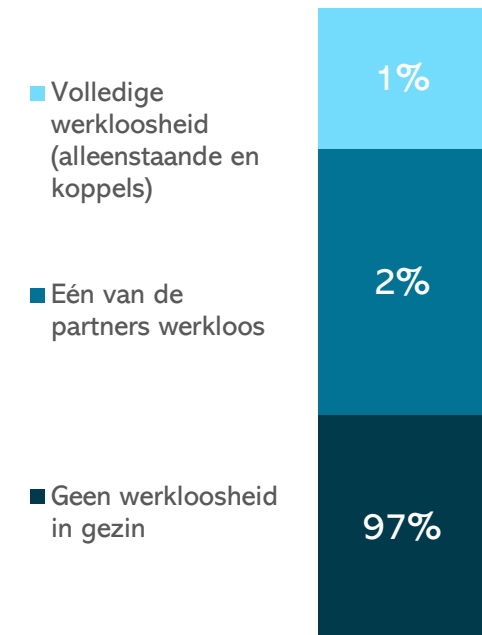

Dagelijkse activiteit partner

N=1077

Werkloosheid in het gezin

Steekproefbeschrijving – indicatoren socio-economische kwetsbaarheid

Monetaire kwetsbaarheid

Monetaire kwetsbaarheid werd berekend door het maandelijks netto gezinsinkomen te vergelijken met het minimuminkomen dat de armoedegrens bepaalt, rekening houdend met de gezinsgrootte en de leeftijd van de gezinsleden.

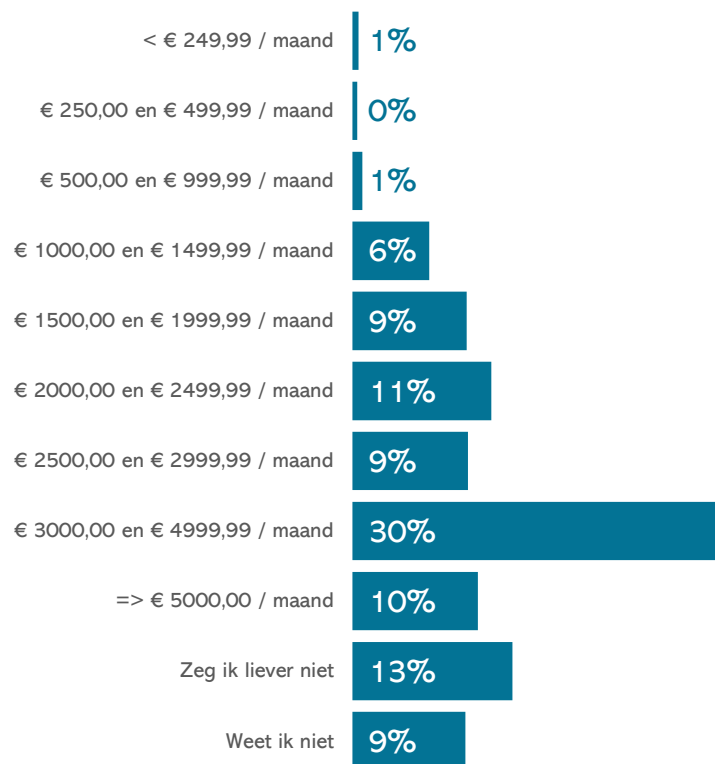
▲ Voor alleenwonenden, éénoudergezinnen, samenwonende koppels:

▲ Voor een alleenstaande is de armoedegrens een inkomen van €1230 per maand (armoedegrens 2019). De bijhorende equivalentie = 1. De equivalentieschaal verhoogt met 0,3 per inwonend kind jonger dan 14 jaar en 0,5 per inwonend kind of ander inwonend gezinslid ouder dan 18 jaar. Om het minimuminkomen dat de armoedegrens bepaalt te berekenen, wordt de equivalentiefactor vermenigvuldigd met 1230.

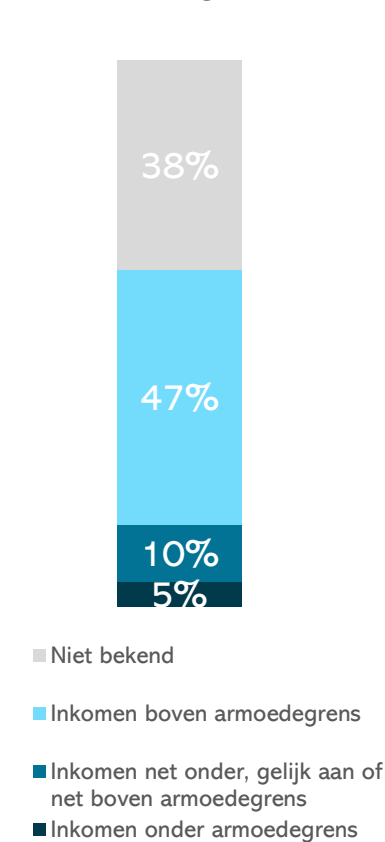
▲ Voor inwonenden bij de ouders (al dan niet met eigen inkomen) en andere gezinssituaties:

▲ Voor deze respondenten werd het minimuminkomen dat de armoedegrens bepaalt, berekend volgens de formule $1230 \cdot \sqrt{\text{gezinsgrootte}}$

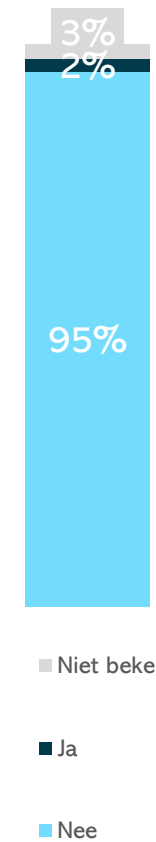
Maandelijks netto gezinsinkomen

Gezinsinkomen vs. armoedegrens

Leefloon (zelf/partner)

■ Niet bekend

■ Inkomen boven armoedegrens

■ Inkomen net onder, gelijk aan of net boven armoedegrens

■ Inkomen onder armoedegrens

■ Niet bekend

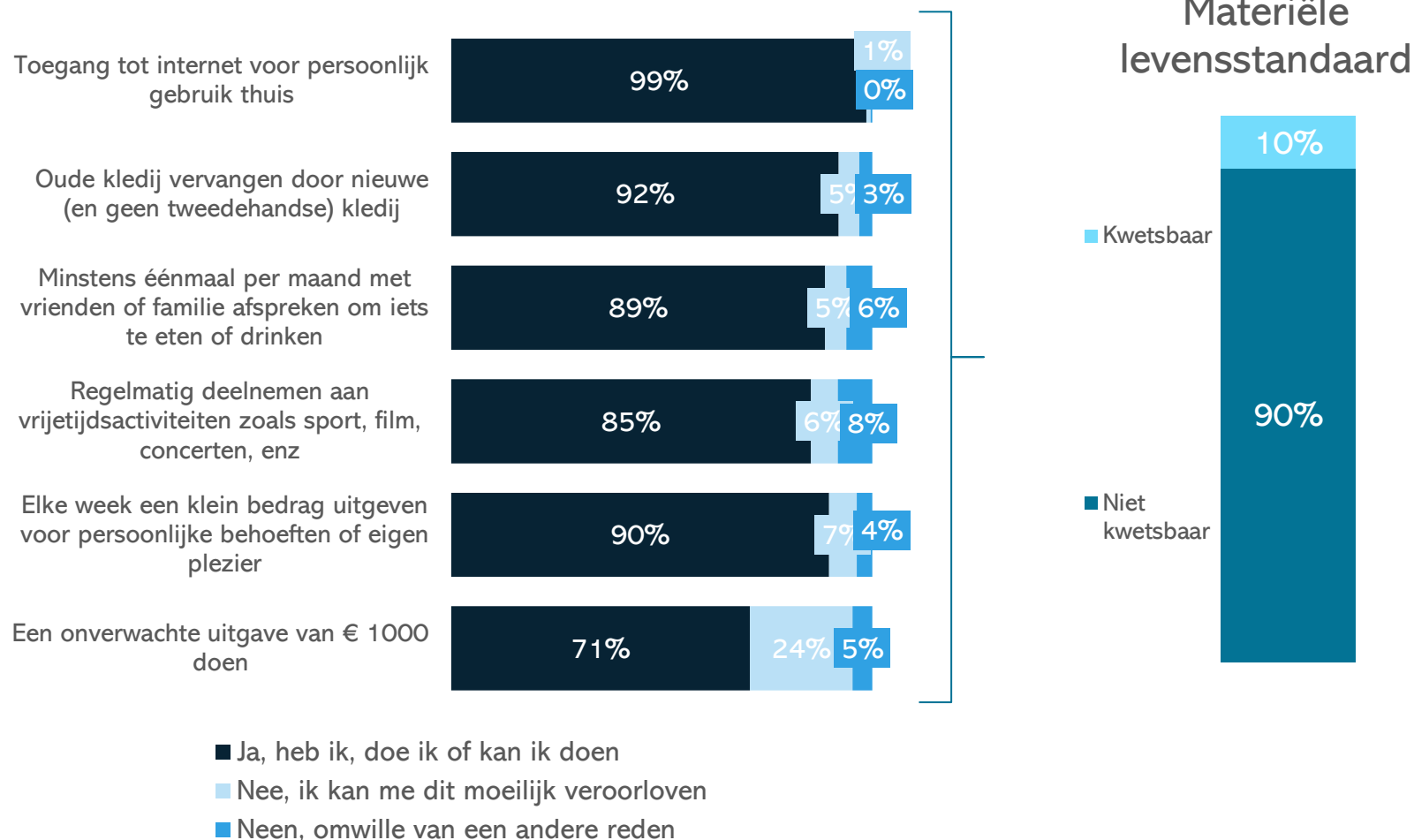
■ Ja

■ Nee

Steekproefbeschrijving – indicatoren socio-economische kwetsbaarheid

Materiële levensstandaard

Materiële levensstandaard werd berekend door de som te maken van het aantal items dat een respondent zich niet kan veroorloven. Wie zich **twee of meer items** niet kan veroorloven wordt beschouwd als kwetsbaar.

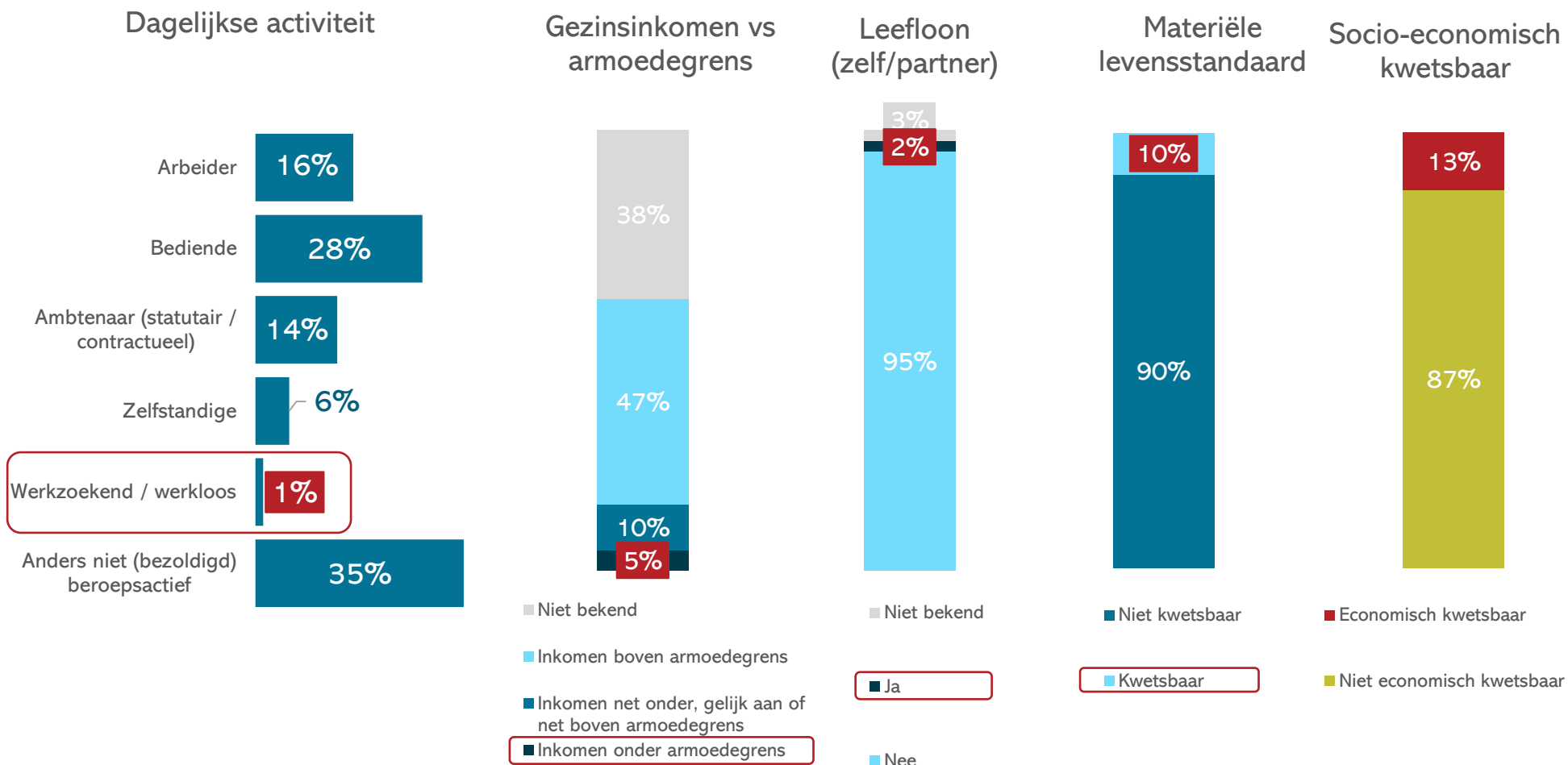
Steekproefbeschrijving – indicatoren socio-economische kwetsbaarheid

Socio-economische kwetsbaarheid

Een respondent/gezin werd beschouwd als socio-economisch kwetsbaar indien de respondent...

werkloos is
OF
een gezinsinkomen rapporteert dat lager ligt dan de armoedegrens
OF
zelf of zijn/haar partner een leefloon ontvangt
OF
onderhevig is aan materiële deprivatie.

Zoals al aangegeven geven de recentste Statbel data aan dat 13,2% van de Vlaamse bevolking risico loopt op armoede of sociale uitsluiting. De cijfers werden hier dan ook naar gewogen, maar zijn door de initiële 'oversampling' dus wel voldoende robuust om over deze groep uitspraken te kunnen doen (in de ongewogen steekproef is 29,8% van de respondenten socio-economisch kwetsbaar (N=634).

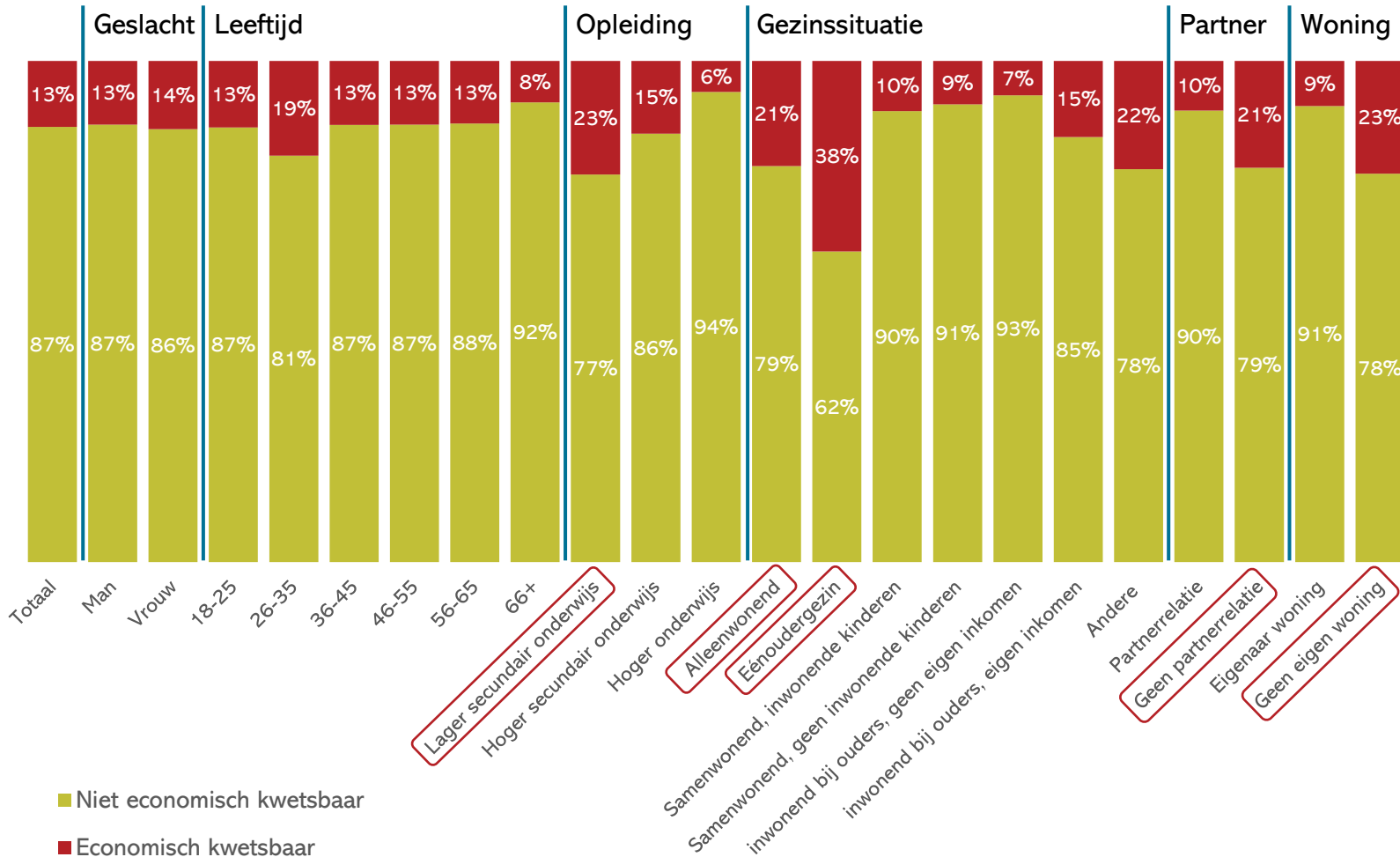

Socio-economische kwetsbaarheid: Profilering

Socio-economische kwetsbaarheid

Risicofactoren

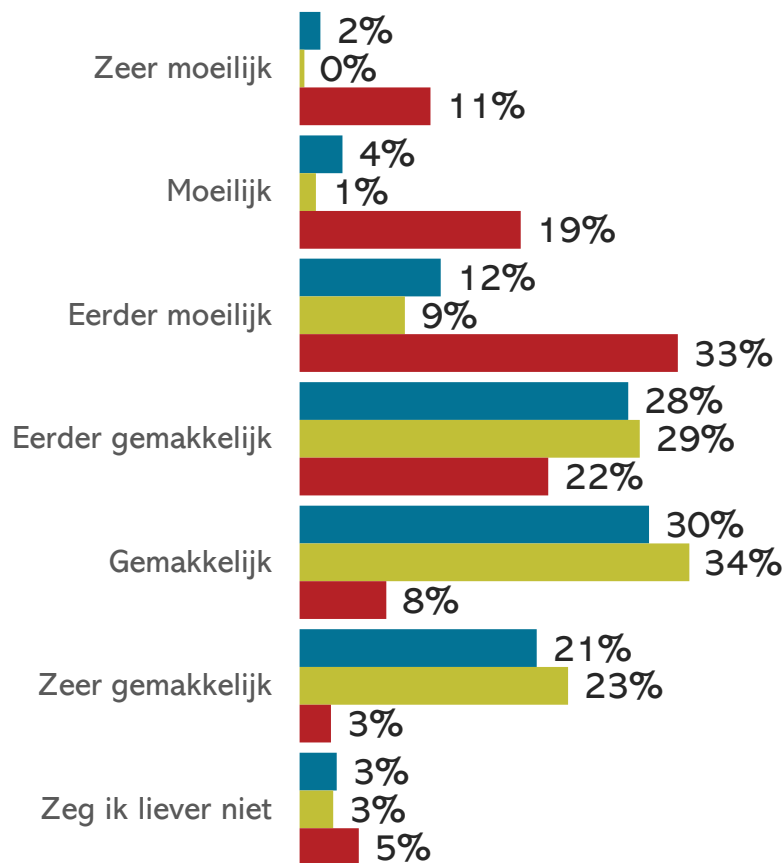

Wie lager opgeleid is, alleen woont of een alleenstaande ouder is, geen vaste partnerrelatie heeft en geen eigenaar is van de eigen woning, heeft meer kans om tot de socio-economisch kwetsbare groep te behoren. Ook 26-35 jarigen lopen een iets hoger risico.

Socio-economische kwetsbaarheid

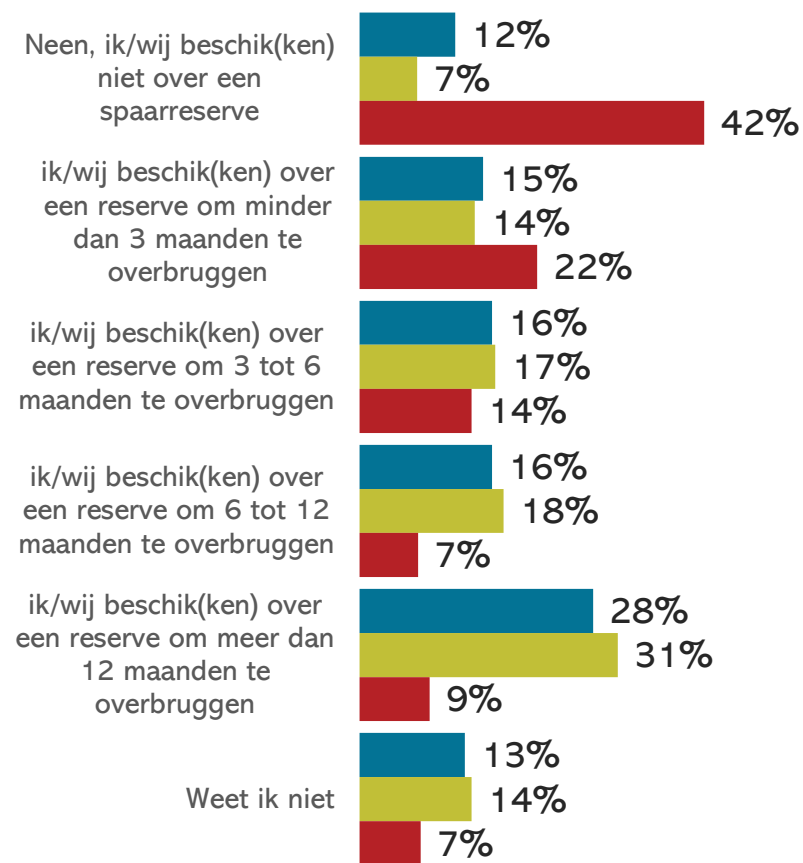
Rondkomen

Hoe moeilijk of gemakkelijk kan jouw huishouden rondkomen met het beschikbare gezinsinkomen?

■ Totaal ■ Niet economisch kwetsbaar ■ Economisch kwetsbaar

Als je jouw inkomen zou verliezen, heb je dan voldoende spaargeld om een periode te overbruggen?

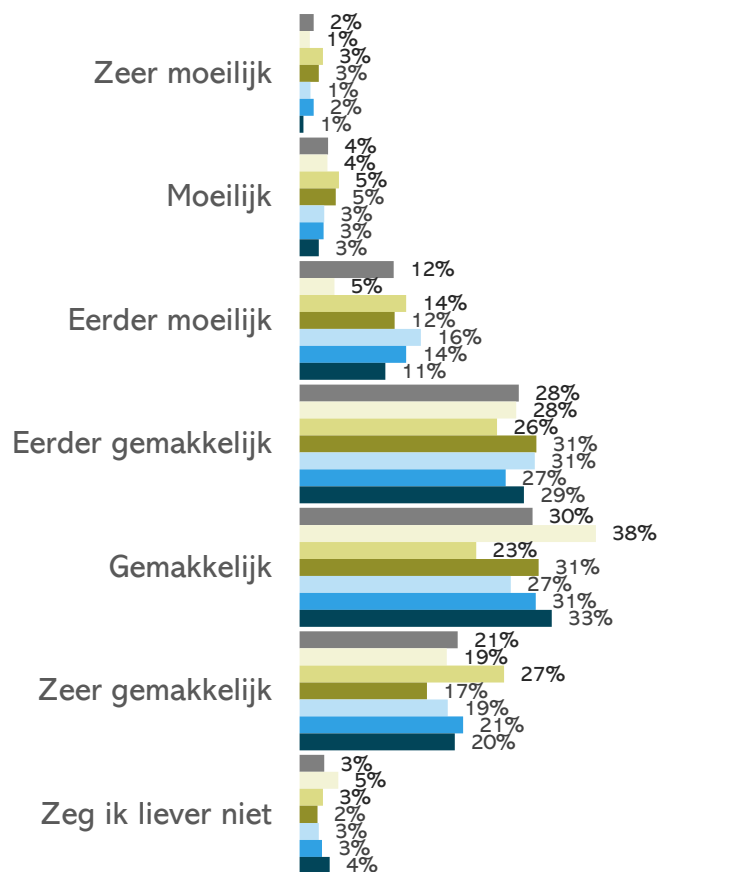

Meer dan zes op de tien (63%) respondenten die zich in een socio-economisch kwetsbare positie bevinden, geven aan eerder tot zeer moeilijk rond te komen met het beschikbare gezinsinkomen. 42% van hen beschikt ook niet over een spaarreserve. Bij respondenten die zich niet in een economisch kwetsbare positie bevinden is dit respectievelijk 10% en 7%.

Socio-economische kwetsbaarheid

Rondkomen naar leeftijd

Hoe moeilijk of gemakkelijk kan jouw huishouden rondkomen met het beschikbare gezinsinkomen?

Als je jouw inkomen zou verliezen, heb je dan voldoende spaargeld om een periode te overbruggen?

Er zijn geen erg opmerkelijke leeftijdsverschillen wat rondkomen met het gezinsinkomen betreft. Wel hebben 45-plussers -en dan vooral 55-plussers- algemeen genomen een grotere spaarreserve kunnen opbouwen doorheen de jaren.

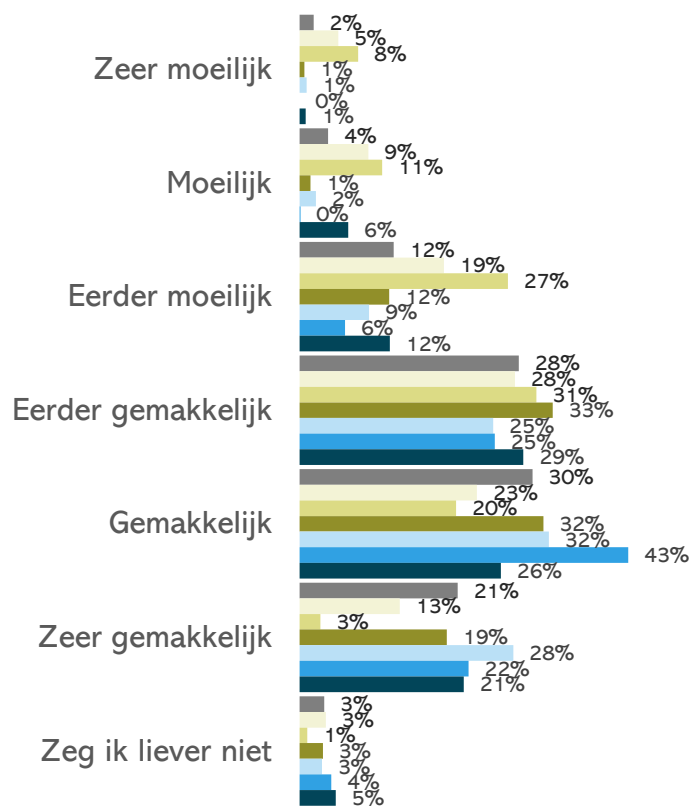
■ Totaal ■ 18-25 ■ 26-35 ■ 36-45 ■ 46-55 ■ 56-65 ■ 66+

Socio-economische kwetsbaarheid

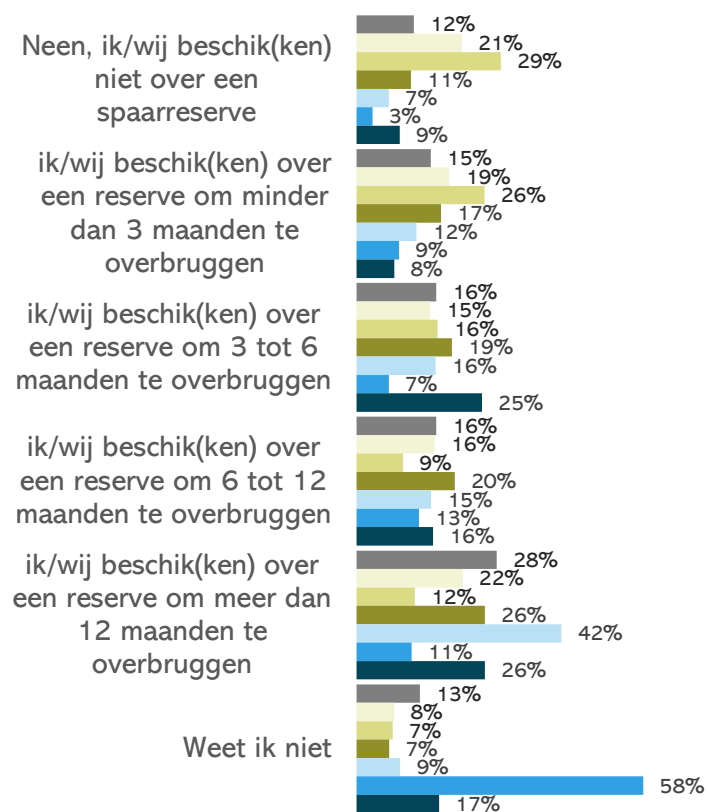
Rondkomen naar gezinssituatie

Hoe moeilijk of gemakkelijk kan jouw huishouden rondkomen met het beschikbare gezinsinkomen?

- Totaal
- Alleenwonend
- Eénoudergezin (met inwonende kinderen)
- Samenwonend met partner, met inwonende kinderen
- Samenwonend met partner, zonder inwonende kinderen
- Ik woon bij mijn ouders en heb geen eigen inkomen
- Ik woon bij mijn ouders en heb een eigen inkomen

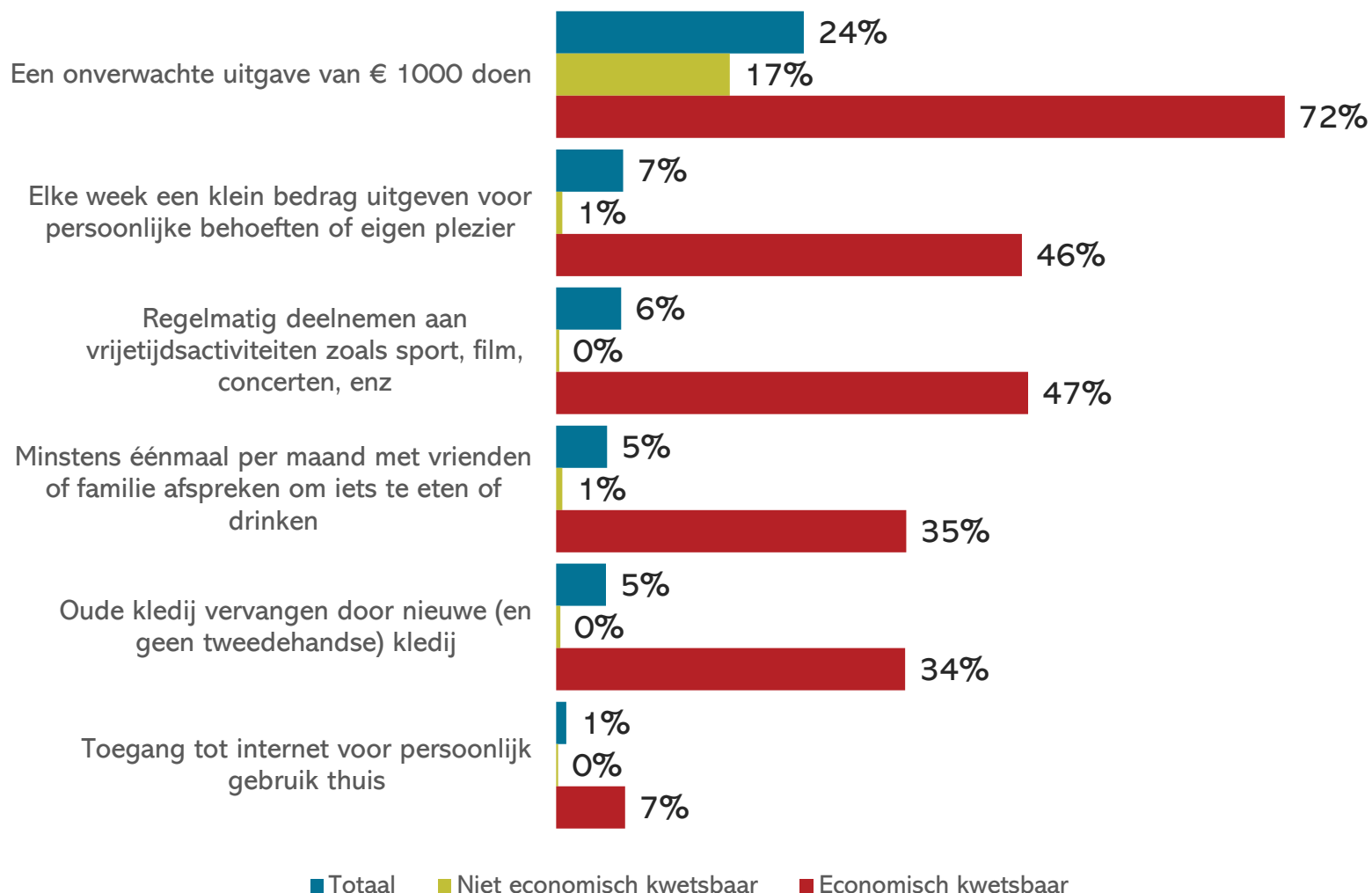
Als je jouw inkomen zou verliezen, heb je dan voldoende spaargeld om een periode te overbruggen?

Eénoudergezinnen en –in mindere mate- alleenwonenden lopen een significant groter risico op socio-economische kwetsbaarheid en dat weerspiegelt zich ook in de moeite om rond te komen met het beschikbare gezinsinkomen. Vooral Eénoudergezinnen hebben ook een kleinere (of geen) spaarreserve.

Socio-economische kwetsbaarheid

Materiële levensstandaard - % dat zich een item niet kan veroorloven

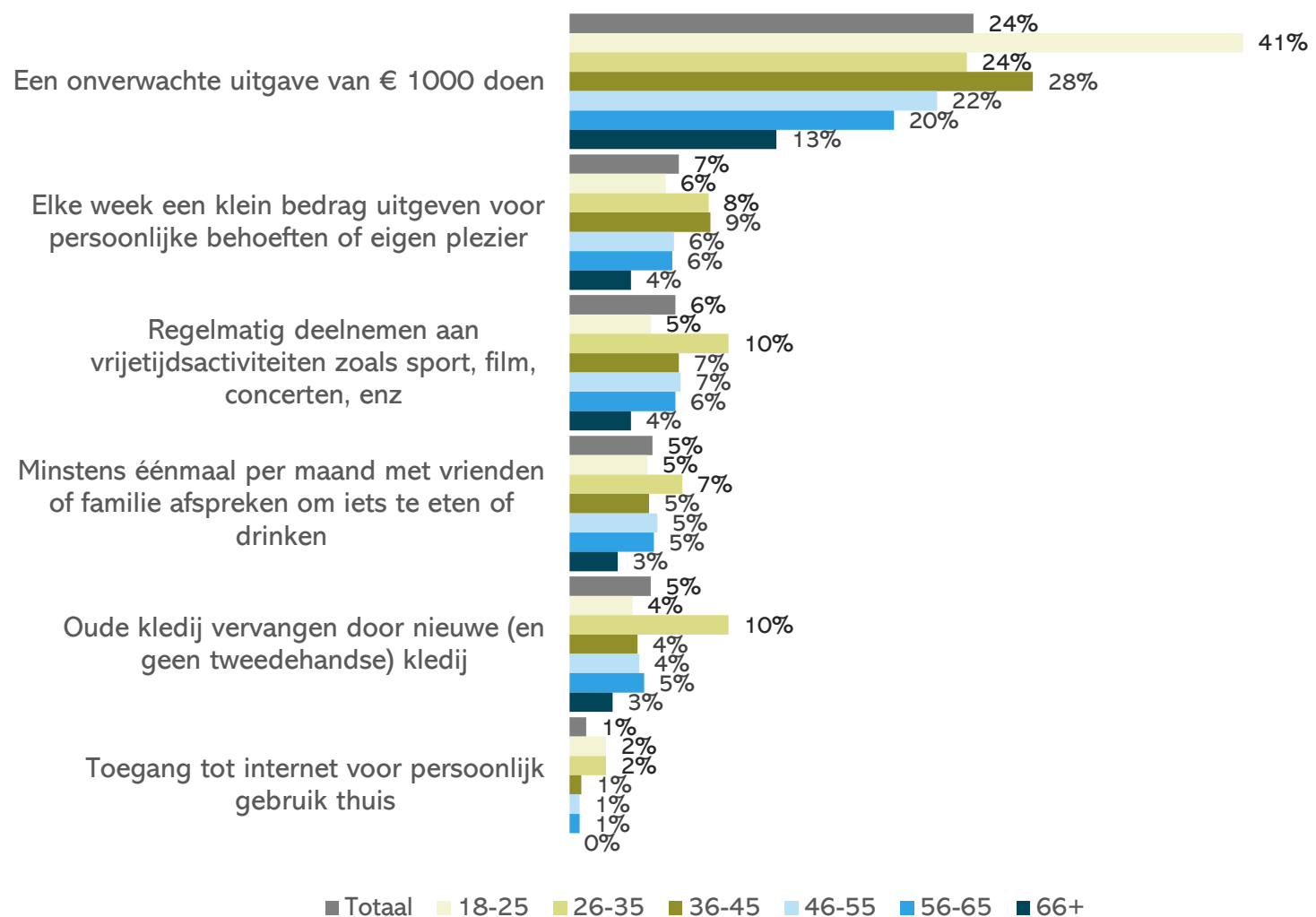

Ruim zeven op de tien (72%) van de respondenten die zich in een socio-economisch kwetsbare positie bevinden, geeft aan niet in staat te zijn een onverwachte uitgave van € 1000 te kunnen bekostigen; maar ook bijna de helft (46%) van hen geeft aan het zich niet te kunnen veroorloven wekelijks een klein bedrag uit te geven aan persoonlijke behoeften op plezier of om regelmatig te participeren aan vrijetijdsactiviteiten (47%). Iets meer dan één op de drie (35%) kan het zich niet permitteren om minstens maandelijks met vrienden of familie af te spreken om iets te eten of te drinken of oude kledij te vervangen door nieuwe (34%).

Wie zich niet in een kwetsbare positie bevindt, heeft deze problemen niet. 17% geeft aan dat ook zij moeite zouden hebben om een onverwachte uitgave van € 1000 te bekostigen, maar verder kunnen zij zich nagenoeg allemaal bovenstaande zaken veroorloven.

Socio-economische kwetsbaarheid

Materiële levensstandaard - % dat zich een item niet kan veroorloven – naar leeftijd

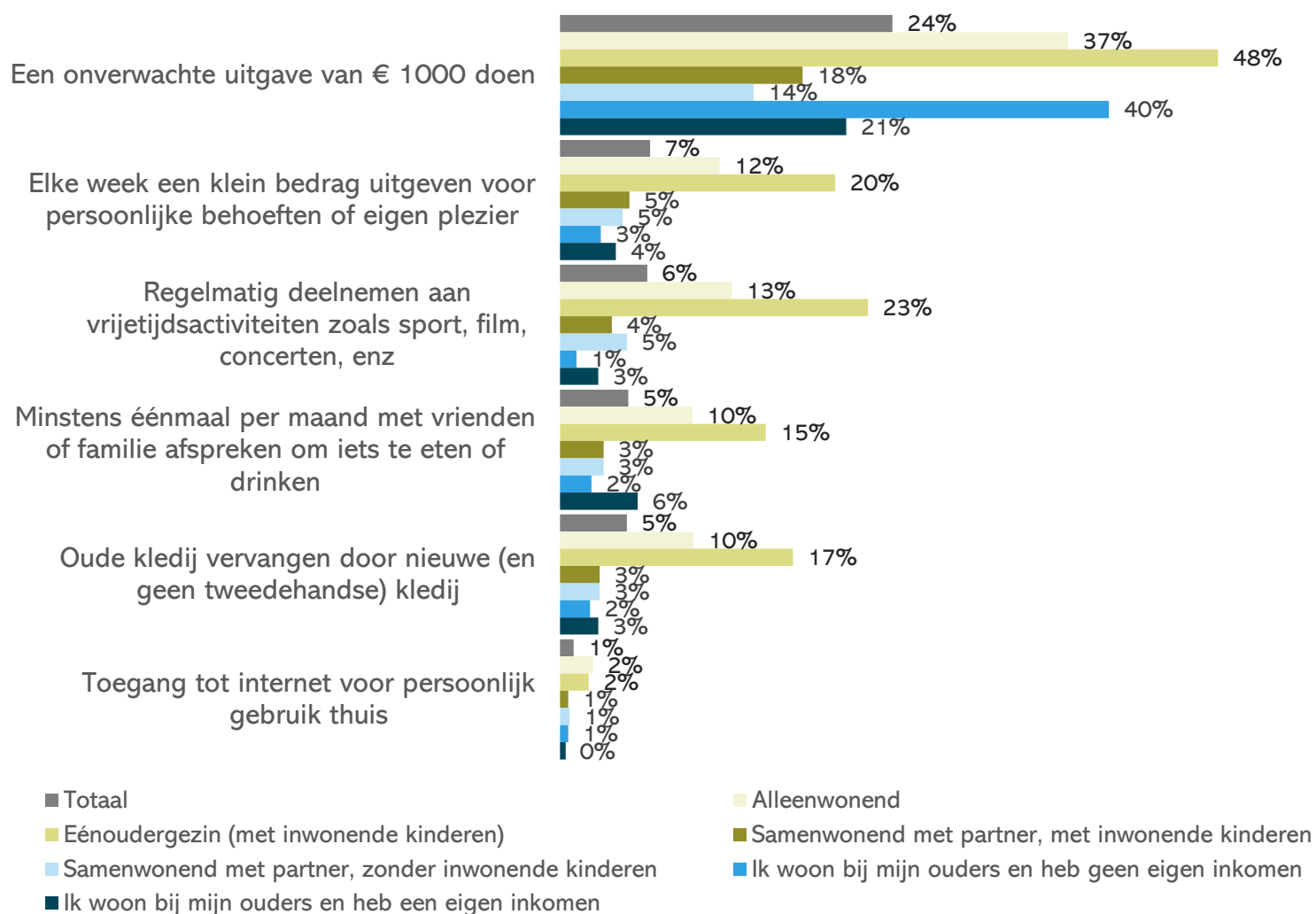

Voor 18-25 jarigen –waaronder veel studenten zonder eigen inkomen- kunnen zich een onverwachte uitgave van € 1000 niet veroorloven; verder valt op dat vooral de groep 26-35 jarigen wat meer moeilijkheden heeft om zich bepaalde zaken gerelateerd aan de materiële levensstandaard te kunnen veroorloven.

Op nieuw blijkt dat vooral 65-plussers zich nagenoeg alle genoemde zaken kunnen veroorloven, hoewel ook 13% aangeeft dat ook zij moeite zouden hebben om een onverwachte uitgave van € 1000 te bekostigen.

Socio-economische kwetsbaarheid

Materiële levensstandaard - % dat zich een item niet kan veroorloven – naar gezinssituatie

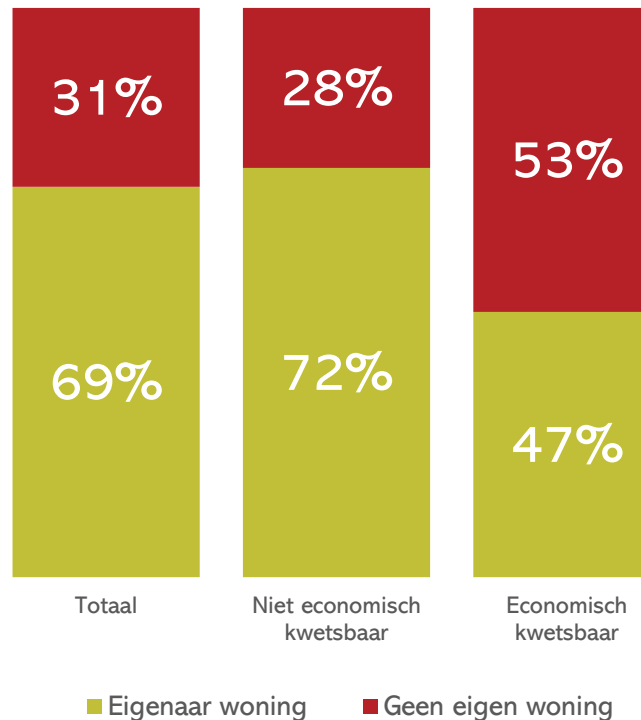
Eénoudergezinnen en –in mindere mate- alleenwonenden lopen een significant groter risico op socio-economische kwetsbaarheid; zij kunnen zich dan ook beduidend meer dan wie in een andere gezinssituatie verkeert zaken gerelateerd aan de materiële levensstandaard niet veroorloven.

Woning en socio-economische kwetsbaarheid

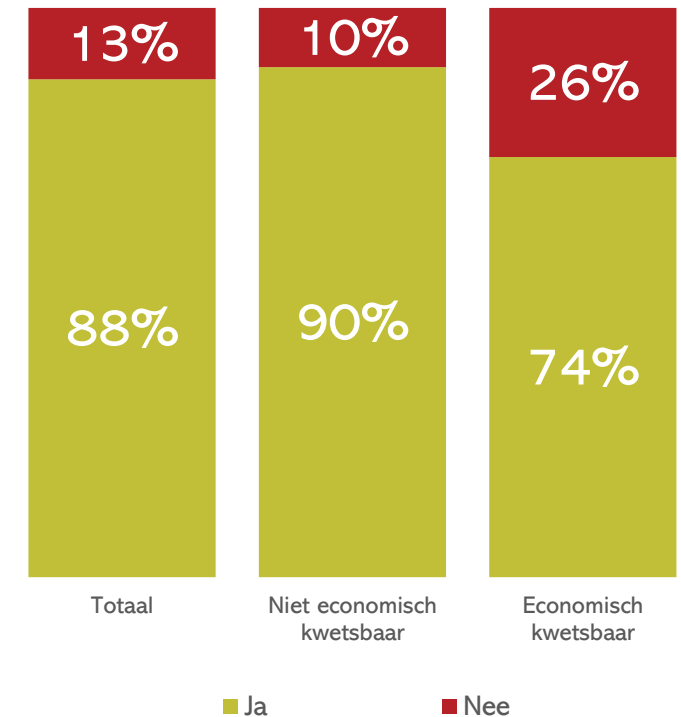
69% is eigenaar van een eigen woning; Minder dan helft van wie socio-economisch kwetsbaar is, is eigenaar van de eigen woning (47%), terwijl dit 72% bij wie niet kwetsbaar is.

Algemeen genomen heeft 13% van de Vlamingen geen tuin of terras dat groot genoeg is om comfortabel in/op te zitten of waar kinderen kunnen spelen. Bij socio-economisch kwetsbare gezinnen loopt dit op tot ruim één op vier (26%).

Ben je eigenaar van een eigen woning?

Heeft jouw woonst een tuin of terras, groot genoeg om comfortabel in/op te zitten of voor kinderen om in/op te spelen?

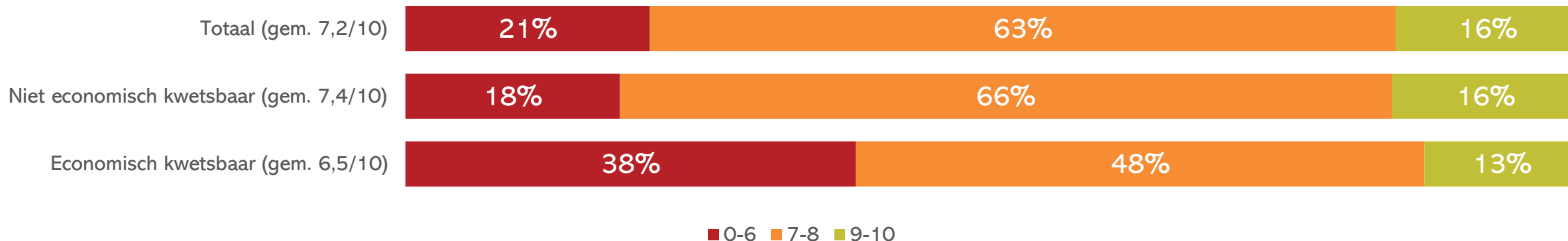

Vrije tijd algemeen

Geluk en socio-economische kwetsbaarheid

Alles bij elkaar genomen, hoe gelukkig zou je zeggen dat jij bent?

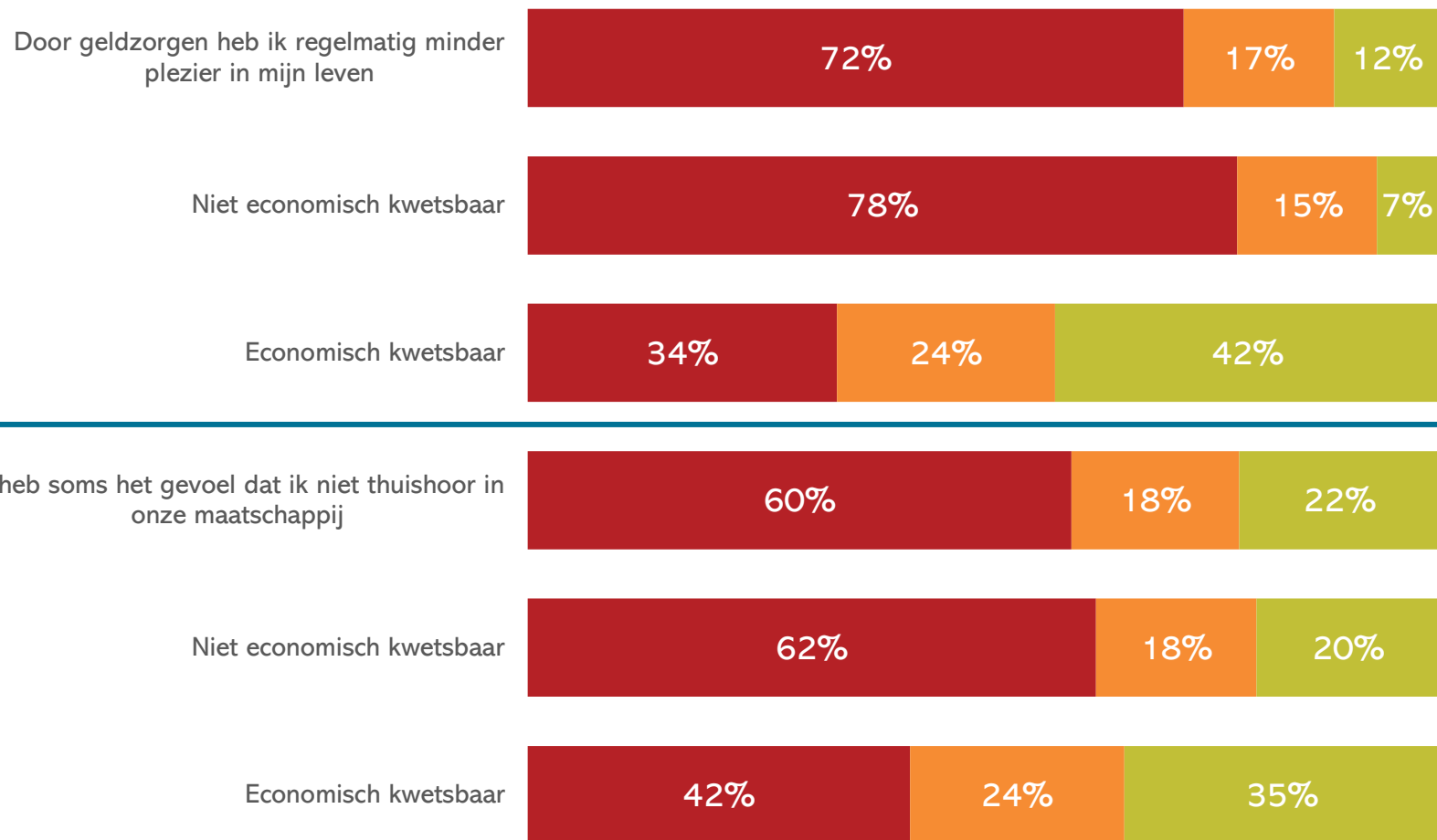

Wie zich in een economisch kwetsbare positie bevindt, voelt zich algemeen genomen minder gelukkig dan wie zich niet in een dergelijke situatie bevindt.

Ook jongeren (18-25) voelen zich momenteel –allicht in samenhang met de coronacrisis- beduidend minder gelukkig (6,7/10).

In lijn met vorig onderzoek rapporteren ook éénooudergezinnen (6,5/10) en wie geen vaste partnerrelatie heeft gemiddeld een lagere geluksscore (6,6/10).

Emoties socio-economische kwetsbaarheid

■ (Helemaal) niet akkoord ■ Neutraal ■ (Helemaal) akkoord

Geld maakt niet gelukkig; maar geen geld ook niet. Algemeen genomen geeft 12% van de Vlamingen aan dat ze door geldzorgen regelmatig minder plezier hebben in het leven. Bij wie socio-economisch kwetsbaar is loopt dit op tot maar liefst 42%.

Verder geeft ruim één op de vijf Vlamingen (22%) aan wel eens het gevoel te hebben dat ze niet thuishoren in de maatschappij; bij wie socio-economisch zwakker is, is 35% akkoord met deze stelling.

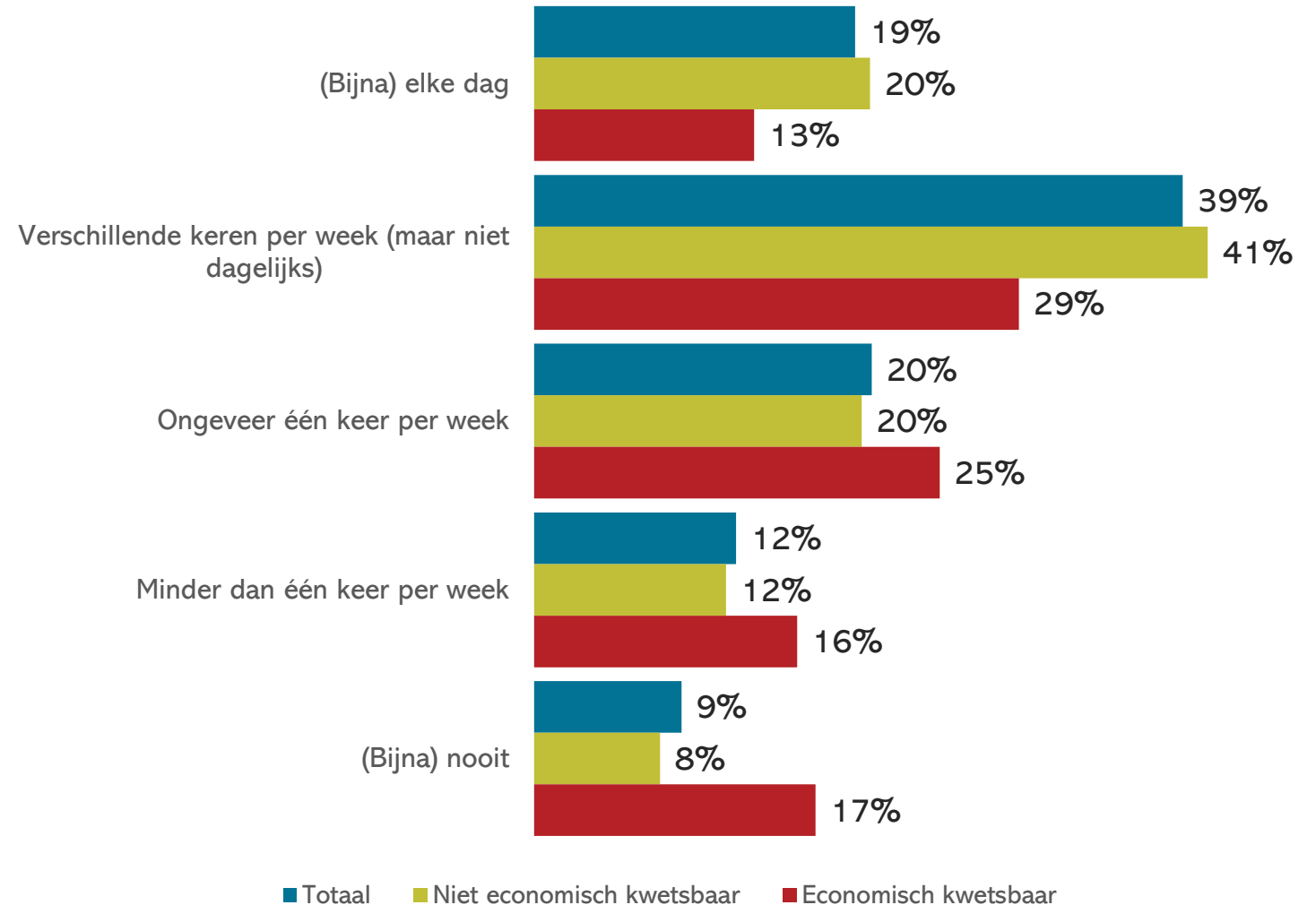
Ontspanning en socio-economische kwetsbaarheid

Socio-economische kwetsbaarheid hangt samen met het gevoel dat men zich minder kan ontspannen.

Algemeen genomen geeft 78% van de Vlamingen aan zich minstens ongeveer één keer per week echt te kunnen ontspannen. Bij wie in een socio-economisch zwakkere positie verkeert, ligt dit met 67% beduidend lager. 17% van deze respondenten geeft zelfs aan zich (bijna) nooit écht te kunnen ontspannen, terwijl dit bij wie niet socio-economisch kwetsbaar is 8% is (9% totaal).

Ook kan men zich meer ontspannen naarmate men ouder is, met een toename vanaf de leeftijd van 55 jaar.

Hoe vaak had jij de voorbije maand het gevoel dat jij je echt kon ontspannen?

■ Totaal ■ Niet economisch kwetsbaar ■ Economisch kwetsbaar

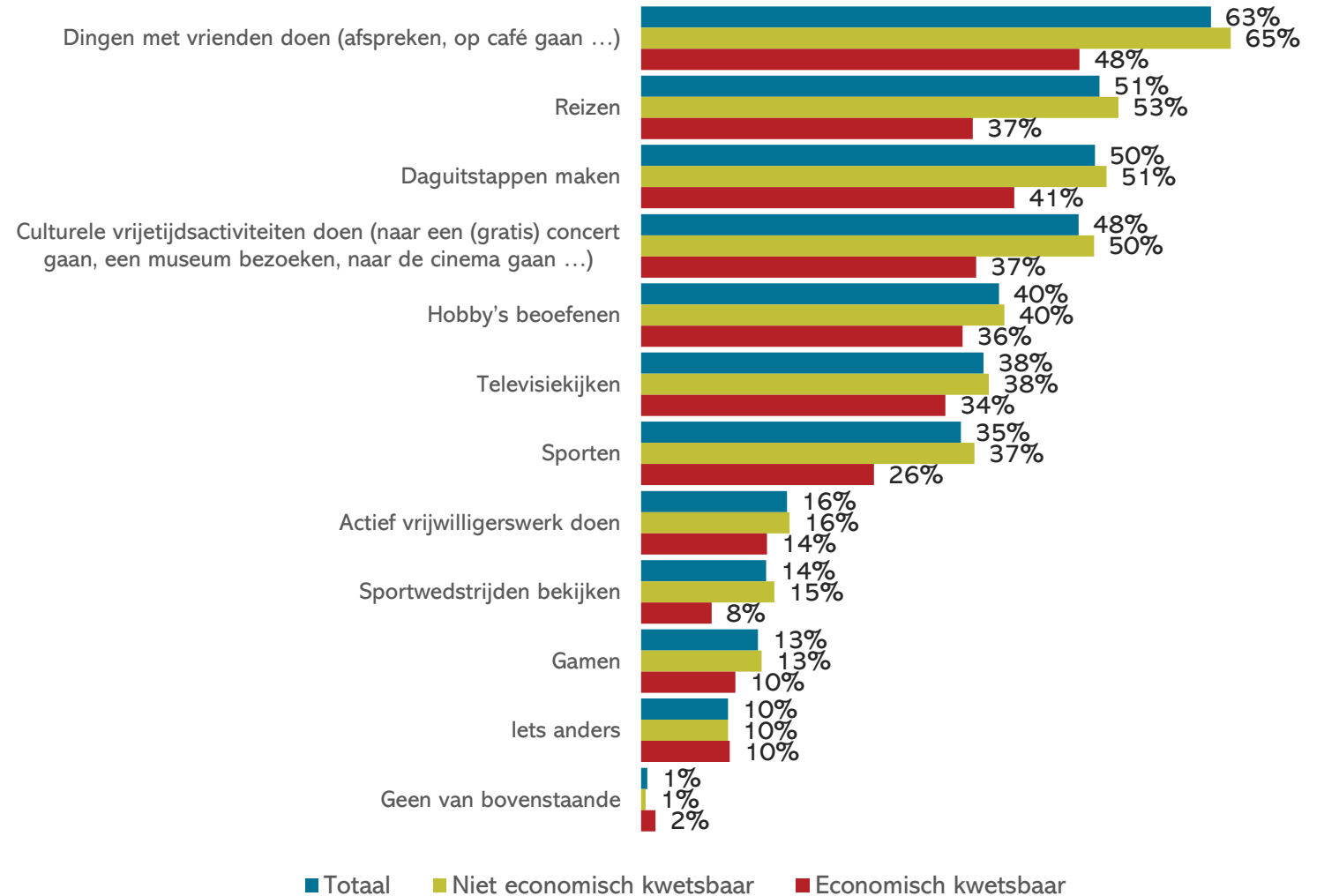
Belangrijkste vrijetijdsactiviteiten

De Vlaming houdt vooral van dingen met vrienden doen, reizen en daguitstappen maken en van culturele vrijetijdsactiviteiten.

Het valt op dat respondenten in een kwetsbare positie deze activiteiten algemeen beduidend minder graag doen.

Uit de cijfers over materiële levensstandaard bleek al dat 35% van wie economisch kwetsbaar is het zich niet kan veroorloven om minstens maandelijks met vrienden af te spreken om iets te eten of te drinken; dat reflecteert zich ook in dit graag doen, wat met 48% ruim lager is dan wie niet kwetsbaar is.

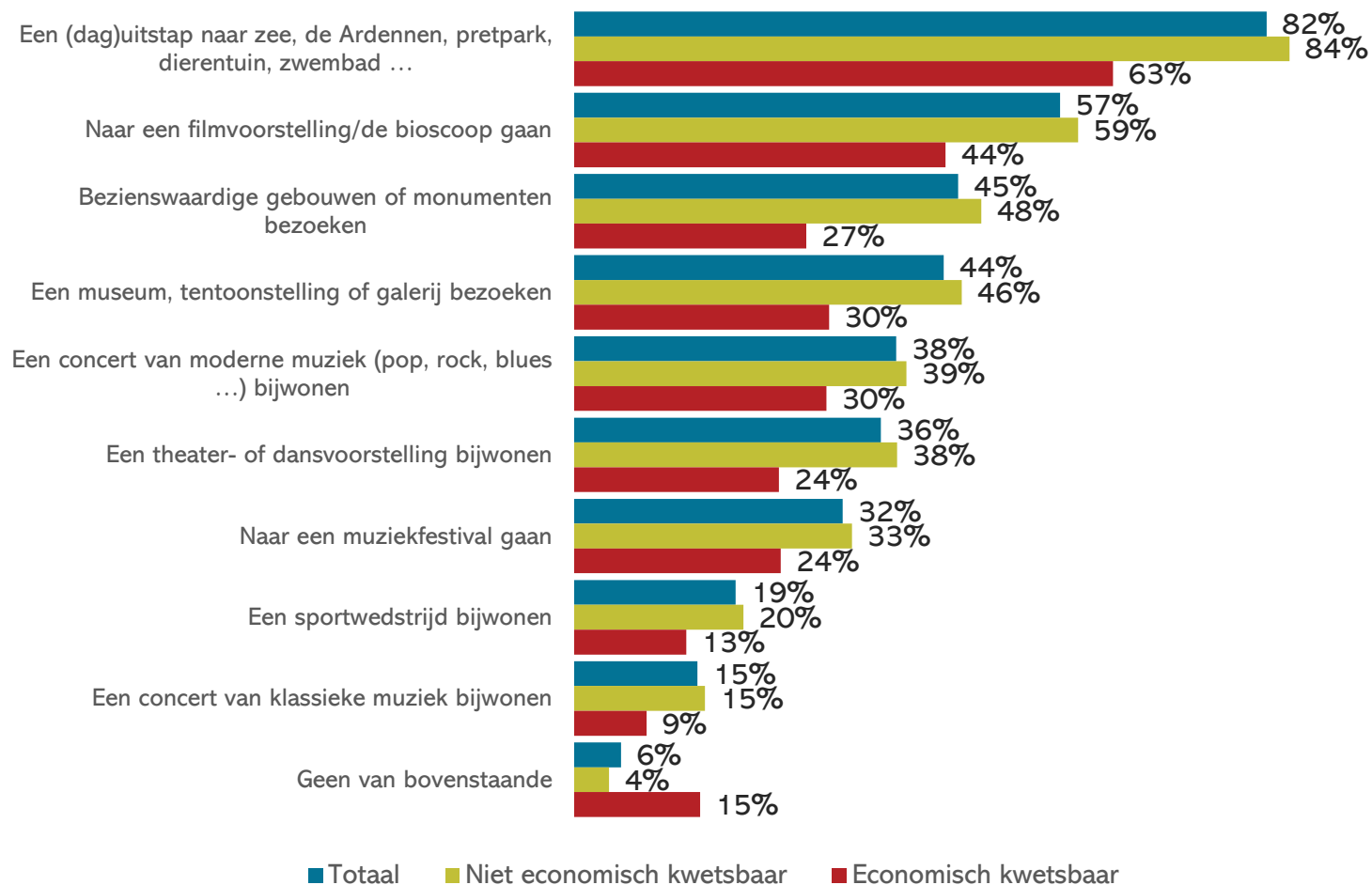
Wat zijn voor jou de belangrijkste vrijetijdsactiviteiten die je -los van de huidige beperkingen door de coronacrisis- echt graag doet of zou doen?

■ Totaal ■ Niet economisch kwetsbaar ■ Economisch kwetsbaar

Betalen voor vrijetijdsactiviteiten

Aan welke van onderstaande vrijetijdsactiviteiten geef je in normale omstandigheden (dus buiten coronatijden) minstens eenmaal per jaar geld uit?

Wie zich in een socio-economisch kwetsbare positie bevindt, geeft algemeen aan minder vrijetijdsactiviteiten geld uit. 15% van deze groep zegt zelfs aan geen van de voorgelegde activiteiten geld uit te geven, terwijl dit slechts 4% bij niet in een kwetsbare positie zit (6% totaal).

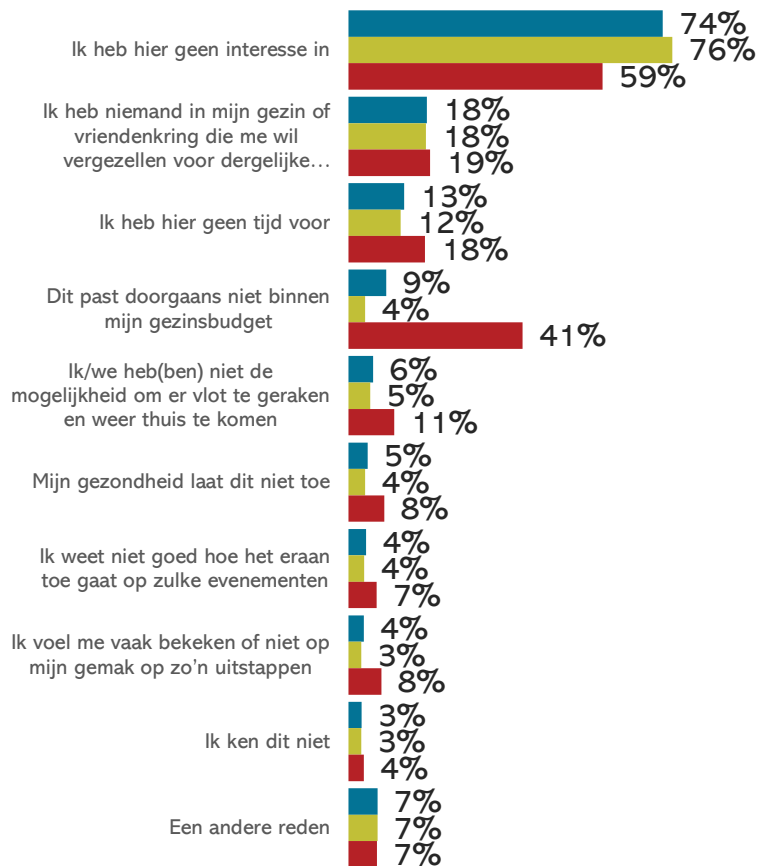
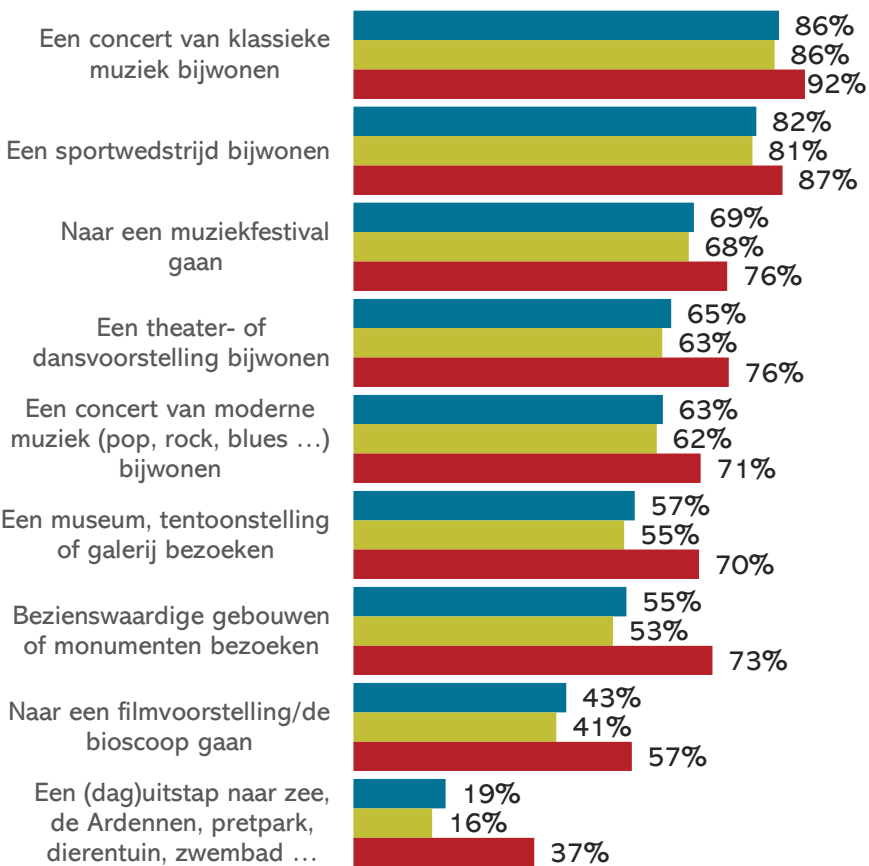
Niet betalen voor vrijetijdsactiviteiten

Vrijetijdsactiviteiten waaraan men GEEN geld uitgeeft

Redenen om niet te betalen voor vrijetijdsactiviteiten

Wie zich in een socio-economisch kwetsbare positie bevindt, geeft algemeen aan minder vrijetijdsactiviteiten geld uit. Bijna vier op de tien Vlamingen in een socio-economisch kwetsbare positie (37%) onderneemt geen daguitstappen

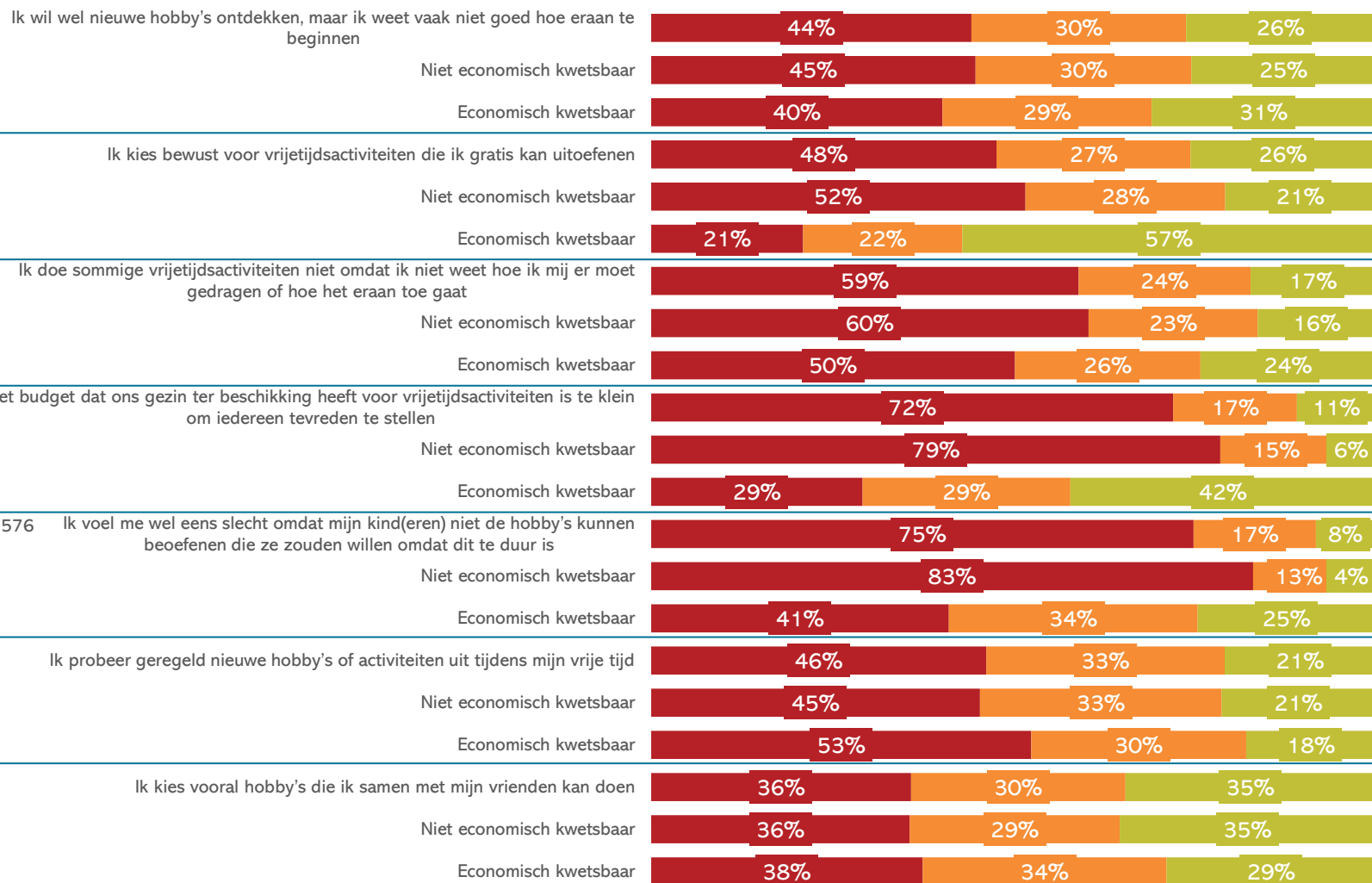
Vier op de tien (41%) respondenten die zich in een socio-economisch kwetsbare positie bevinden, geven aan dat ze niet betalen voor (sommige) vrijetijdsactiviteiten omdat dit niet in hun budget past. Daarnaast geven zij ook meer aan dan wie niet in een kwetsbare positie zit dat ze moeilijkheden hebben met de nodige verplaatsingen en zich ongemakkelijk of bekeken voelen. Ook gezondheidsredenen spelen meer dan bij wie niet socio-economisch kwetsbaar is een rol.

■ Totaal ■ Niet economisch kwetsbaar ■ Economisch kwetsbaar

N=1485

Attitudes (betalen voor) vrijetijdsactiviteiten

■ (Helemaal) niet akkoord ■ Neutraal ■ (Helemaal) akkoord

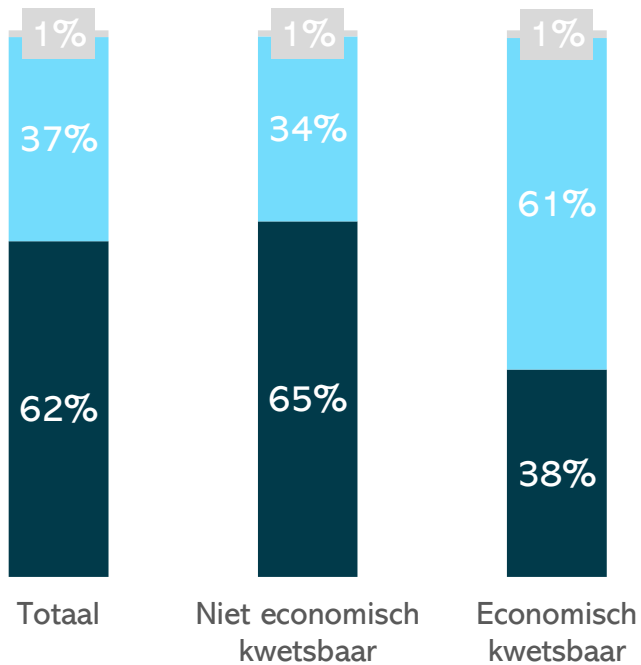
Financiële bekommernissen vormen de grootste drempel voor vrijetijdsparticipatie bij wie socio-economisch kwetsbaar is. Bijna zes op de tien respondenten in deze situatie (57%) geven aan dat ze bewust voor vrijetijdsactiviteiten kiezen die ze gratis kunnen uitoefenen (vs. 21% bij wie niet kwetsbaar is) en 42% signaleert dat er te weinig gezinsbudget is voor vrijetijdsactiviteiten om iedereen in het gezin tevreden te kunnen stellen (versus 6% bij wie niet kwetsbaar is). En een kwart van de kwetsbare respondenten met kinderen voelt zich wel eens slecht omdat ze hun kind(eren) niet hun gewenste hobby's kunnen laten beoefenen omdat dit te duur is (vs. 4% bij wie niet kwetsbaar is).

Daarnaast speelt echter ook onwennigheid een –zij het kleinere– rol: Meer dan wie niet kwetsbaar is, geven socio-economisch kwetsbare respondenten aan dat ze wel nieuwe hobby's willen ontdekken, maar niet goed weten hoe hieraan te beginnen (25% vs. 31%) of vrijetijdsactiviteiten niet doen omdat ze niet weten hoe het eraan toegaat of hoe ze zich moeten gedragen (24% vs. 16%).

Enkele opvallende verschillen bij 18-25-jarigen: 44% wil wel nieuwe hobby's ontdekken, maar weet niet goed hoe eraan te beginnen (totaal: 26%), 28% doet sommige vrijetijdsactiviteiten niet omdat ze niet weten hoe het eraan toegaat (totaal: 17%).

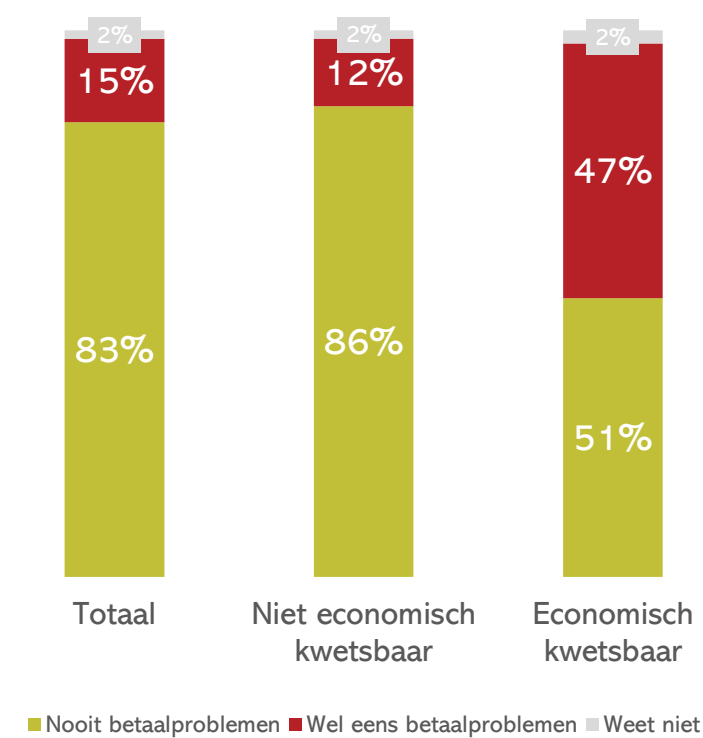
Betalen van lidgeld voor vrijetijdsactiviteiten

Betalen van lidgeld(en) in het gezin

■ Ja ■ Nee ■ Weet ik niet

Moeilijkheden met betalen van lidgeld(en) in het gezin

N=922

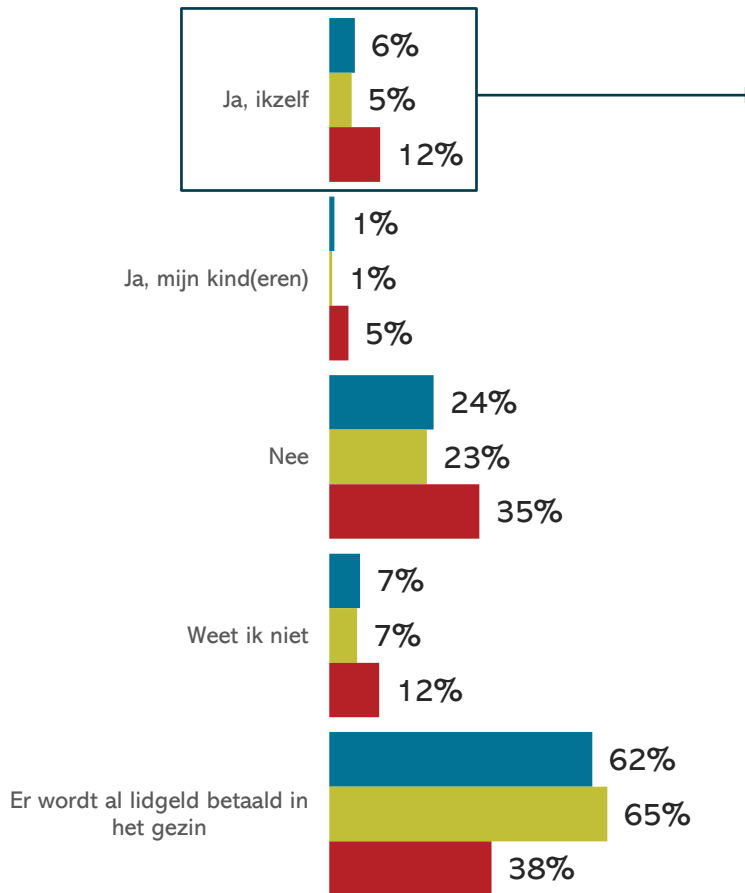
Binnen kwetsbare gezinnen ligt niet alleen het betalen van lidgeld beduidend lager, wanneer wel lidgeld wordt betaald, resulteert dit voor bijna de helft in occasionele problemen om dit in te passen in het gezinsbudget.

62% van de Vlamingen heeft een betalend lidmaatschap bij een club, vereniging, kunstacademie of muziekschool ... voor één of meer gezinsleden. Bij gezinnen in een socio-economisch kwetsbare positie ligt dit percentage veel lager, op 38%.

Gezinnen die lidgeld betalen, hebben gemiddeld genomen veeleer weinig moeilijkheden om hun betaalverplichtingen na te komen: 15% geeft aan minstens een enkele keer moeite te hebben om dit te laten passen binnen het gezinsbudget. Bij kwetsbare gezinnen loopt dit percentage op tot bijna de helft (47%).

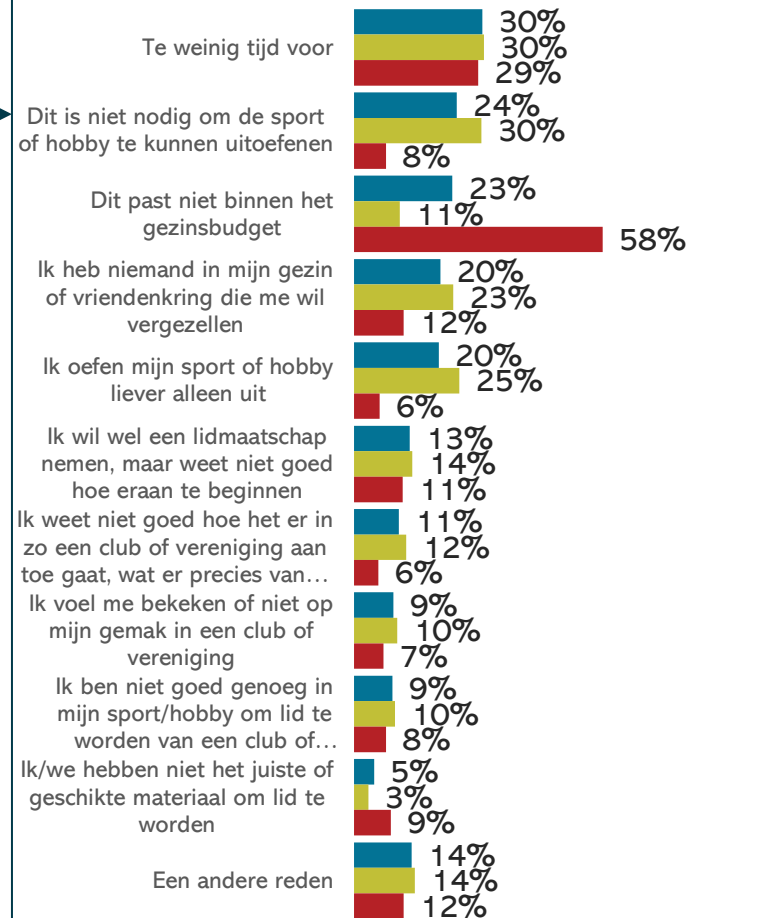
Betalen van lidgeld voor vrijetijdsactiviteiten

Zijn er clubs, verenigingen ... waar jij zelf of je kind(eren) wel lid van zou(den) willen worden?

■ Totaal ■ Niet economisch kwetsbaar ■ Economisch kwetsbaar

Redenen zelf geen lid worden ondanks dat wel willen

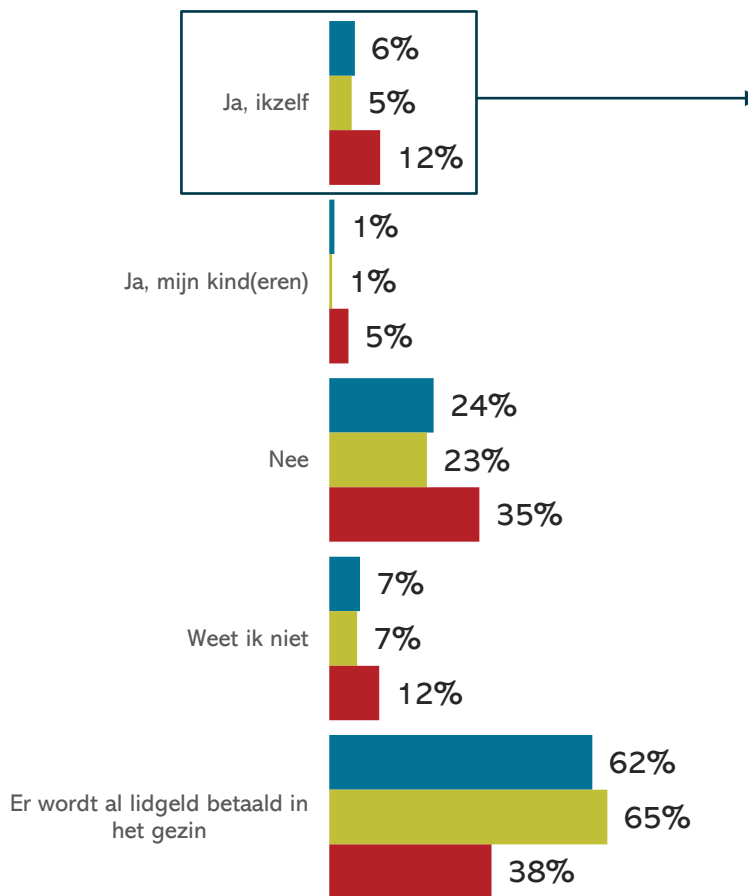
■ Totaal ■ Niet economisch kwetsbaar ■ Economisch kwetsbaar

N=91

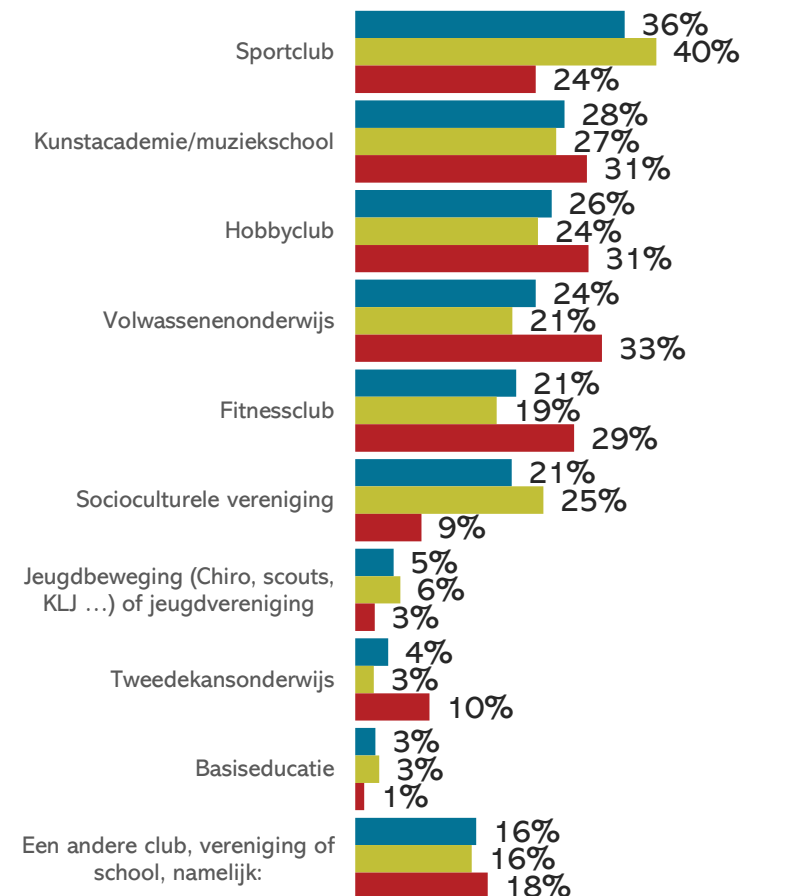
7% van de Vlaamse bevolking betaalt momenteel voor zichzelf of de kinderen geen lidgeld voor een club of vereniging, terwijl ze dat eigenlijk wel zouden willen; bij socio-economisch kwetsbare respondenten is dit 17%. Algemeen genomen is tijdsgebrek hiervoor de belangrijkste reden (30%). Voor socio-economisch kwetsbare respondenten is geldgebrek echter heel uitgesproken de hoofdreden (58%, tegenover 11% bij wie niet kwetsbaar is). Of nog: 2% van de Vlamingen geeft aan dat ze zich niet kunnen veroorloven om lidgeld te betalen voor een club, vereniging ... ook al zou iemand in het gezin dat wel willen; bij socio-economisch kwetsbare gezinnen is dit 8,1%, terwijl dit minder dan 1% is bij wie niet kwetsbaar is.

Betalen van lidgeld voor vrijetijdsactiviteiten

Zijn er clubs, verenigingen ... waar jij zelf of je kind(eren) wel lid van zou(den) willen worden?

Van welk soort club, vereniging, kunstacademie of muziekschool zou jij graag lid zijn (en dus lidgeld betalen)?

Het valt op dat socio-economisch kwetsbare respondenten beduidend meer dan anderen volwassenenonderwijs en tweedekansonderwijs aanduiden.

Het lijkt er dus op dat vrije tijd bij voorkeur minstens ten dele wordt aangewend om te ontsnappen aan de kwetsbaarheid en dus veeleer functioneel dan louter ontspannend wordt ingevuld.

Attitudes betalen lidgelden

Ik/wij beperk(en) het aantal betalende lidmaatschappen van clubs, verenigingen ... in het huishouden omdat het gezinsbudget mij/ons daartoe dwingt

Niet economisch kwetsbaar

Economisch kwetsbaar

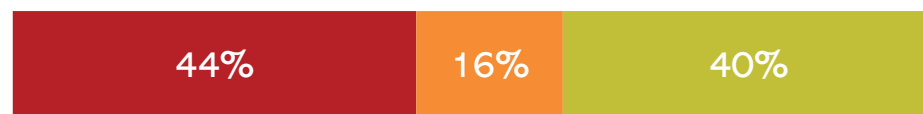
Ik heb er ooit al met spijt in het hart voor gekozen om zelf geen lid te worden van een club of vereniging omdat ik het lidgeld te hoog vond

Niet economisch kwetsbaar

Economisch kwetsbaar

■ (Helemaal) niet akkoord ■ Neutraal ■ (Helemaal) akkoord

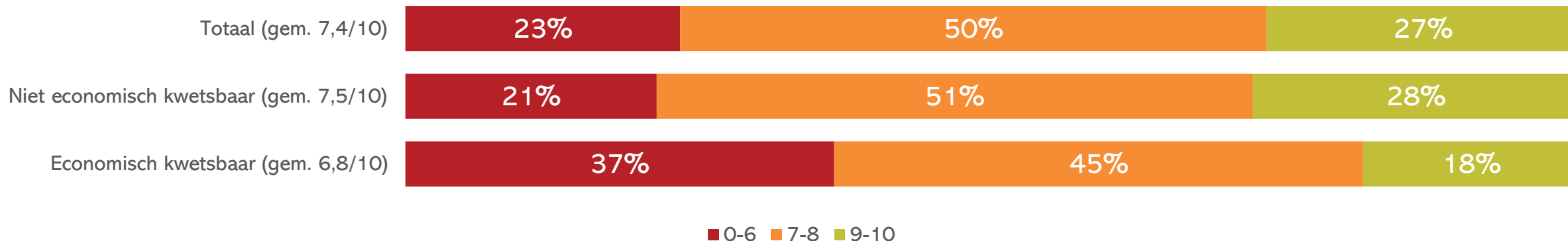
17% van de Vlamingen dient het aantal betalende lidmaatschappen in het gezin te beperken in functie van het gezinsbudget en 18% geeft verder aan dat ze zich ooit al een lidmaatschap hebben moeten ontzeggen omdat dit te duur was.

Een heel ander beeld bij wie economisch kwetsbaar is, waar de helft (50%) aangeeft het aantal lidmaatschappen te moeten beperken en 40% zichzelf al een lidmaatschap moest ontzeggen.

Mediadeprivatie

Digitale vaardigheden

Algemeen genomen, hoe goed kun je zelf naar jouw eigen mening omgaan met nieuwe technologieën als internet, sociale media, streamingdiensten en toestellen als smartphones, tablets, computers ... ?

Wie zich in een economisch kwetsbare positie bevindt, geeft aan algemeen genomen minder goed overweg te kunnen met nieuwe technologieën als internet, sociale media, streamingdiensten en toestellen als smartphones, tablets, computers ... dan wie zich niet in een dergelijke situatie bevindt. Toch geeft ook nagenoeg twee derde van de respondenten uit een economisch kwetsbaar gezin zich zelf een score van 7 op 10 of hoger.

In lijn met de verwachtingen neem de zelfperceptie van digitale vaardigheid lineair af met de leeftijd, van 8,1/10 bij 18-25 jarigen tot 6,7/10 bij wie ouder is dan 66.

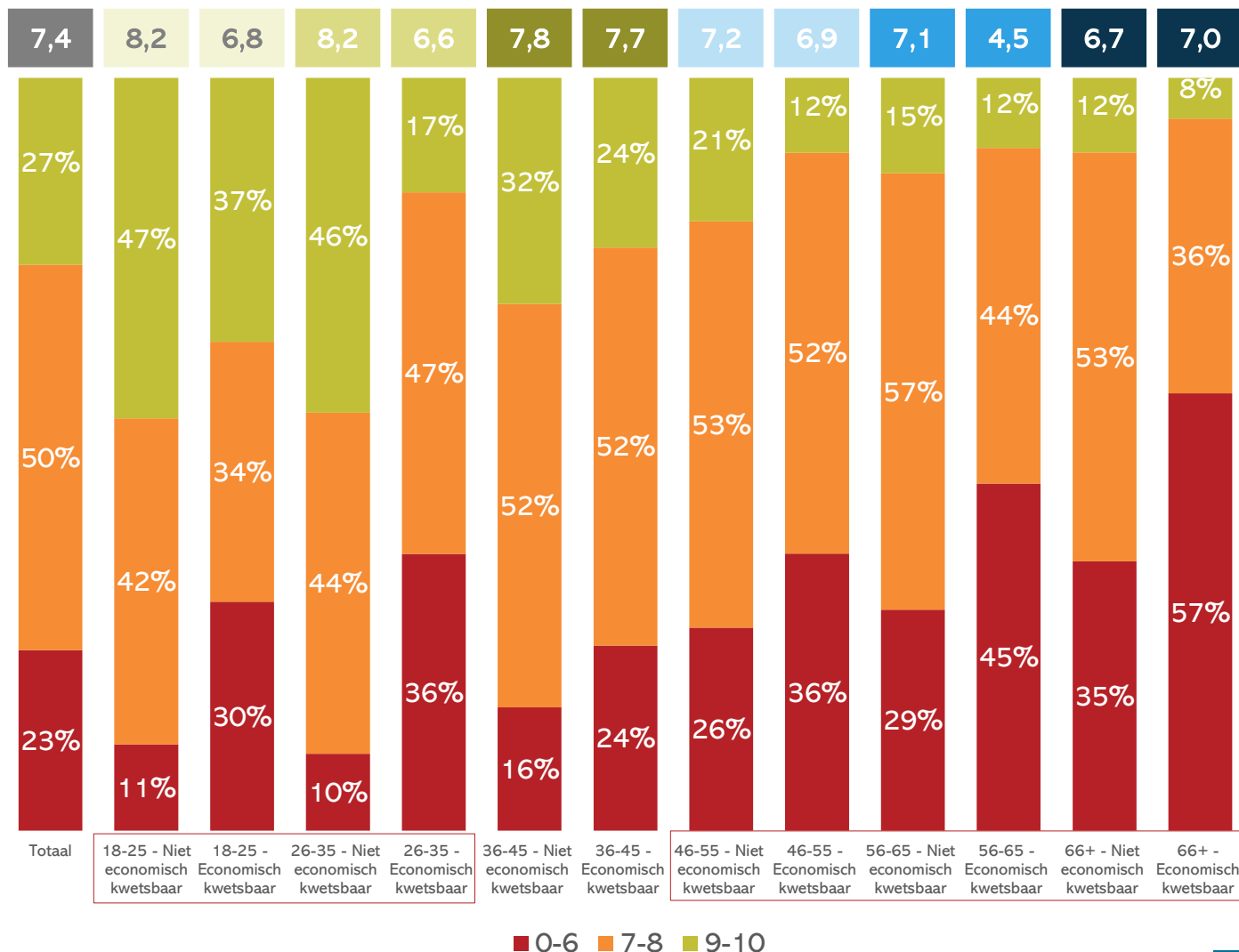
Er is ook een significant interactie-effect tussen socio-economische kwetsbaarheid en leeftijd:

Digitale vaardigheden

Interactie socio-economische kwetsbaarheid x leeftijd

Er is een significant interactie-effect tussen socio-economische kwetsbaarheid en leeftijd. Hoewel de zelfinschatting van digitale vaardigheid algemeen hoger is naarmate men jonger is, speelt socio-economische kwetsbaarheid een rol in deze samenhang; de digitale vaardigheid ligt lager bij wie socio-economisch kwetsbaar is en dit geldt binnen nagenoeg alle leeftijdscategorieën; en socio-economische kwetsbaarheid vlagt de impact van leeftijd af. Zo ligt bijvoorbeeld het percentage respondenten dat zichzelf een score tussen 0 en 6 geeft even hoog bij socio-economisch kwetsbare 18-25 jarigen als bij niet kwetsbare 55-plussers.

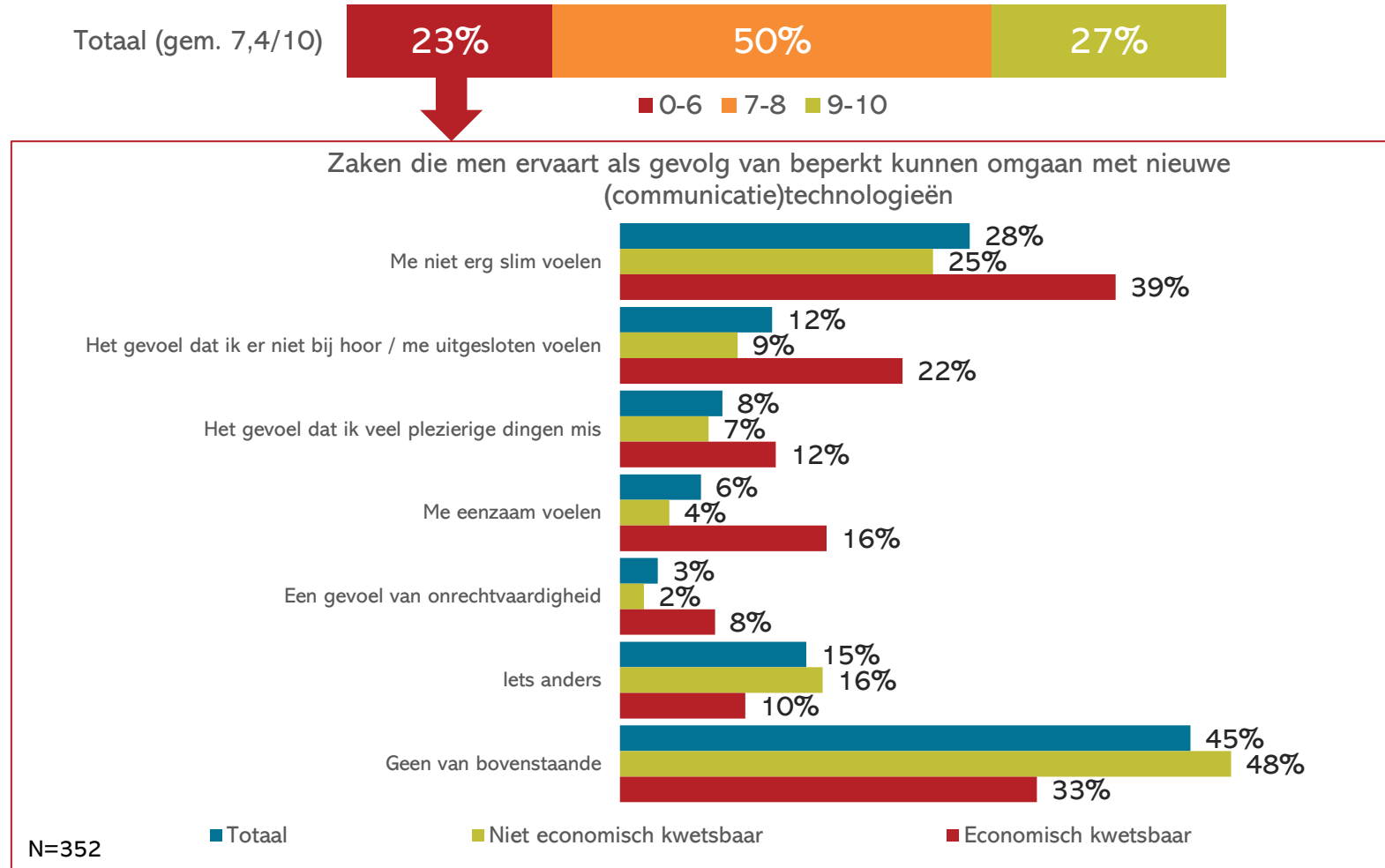
Algemeen genomen, hoe goed kun je zelf naar jouw eigen mening omgaan met nieuwe technologieën als internet, sociale media, streamingdiensten en toestellen als smartphones, tablets, computers ... ?

■ 0-6 ■ 7-8 ■ 9-10

Effecten lage digitale vaardigheden

Wie zich in een economisch kwetsbare positie bevindt, geeft niet alleen aan minder goed overweg te kunnen met nieuwe technologieën, maar ervaart als gevolg daarvan ook meer negatieve gevolgen: beduidend meer dan wie niet kwetsbaar is, voelt men zich hierdoor niet erg slim, uitgesloten en eenzaam; en in mindere mate ook dat men plezierige dingen mist.

Bezit mediatoestellen/diensten

Het aandeel Vlamingen dat zich een mediatoestel of -dienst niet kan veroorloven is veeleer klein, maar ook hier zijn duidelijke verschillen tussen wie zich al dan niet in een economisch kwetsbare positie bevindt.

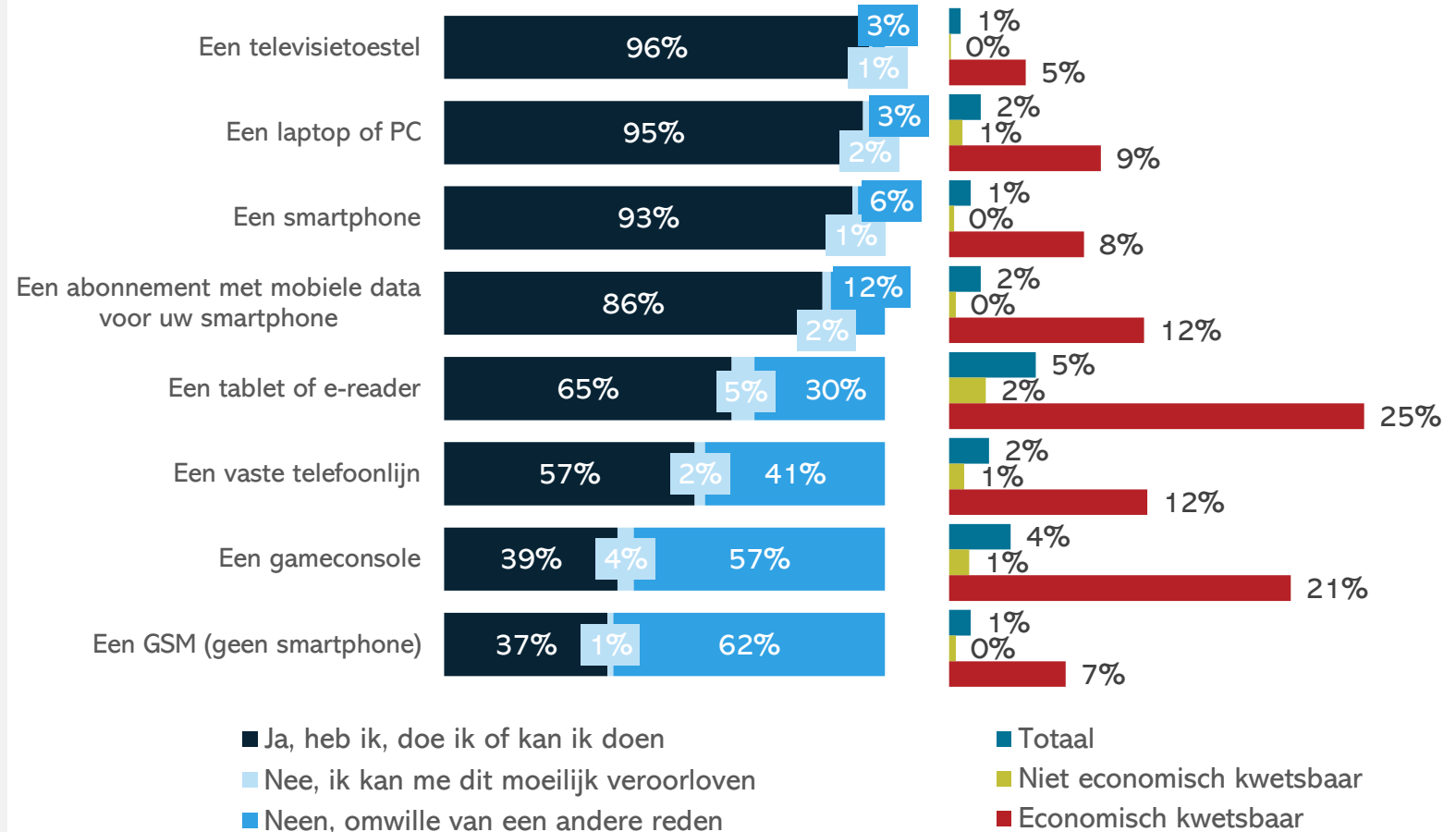
Bij geen enkel toestel of dienst zegt meer dan 2% van wie niet economisch kwetsbaar is dat ze zich dit niet kunnen veroorloven. Bij wie wel socio-economisch kwetsbaar is, ligt dit toch een stuk hoger:

- 5% kan zich geen TV veroorloven
- 8% geen smartphone of 'gewone' GSM (7%)
- 9% geen laptop of PC
- 12% geen abonnement op mobiele data of een vaste telefoonlijn
- 21% geen gameconsole
- 25% geen tablet of e-reader.

Er zijn twee grote andere redenen voor niet bezit: 72% heeft toestel of dienst niet nodig, 54% geeft aan er geen interesse te hebben.

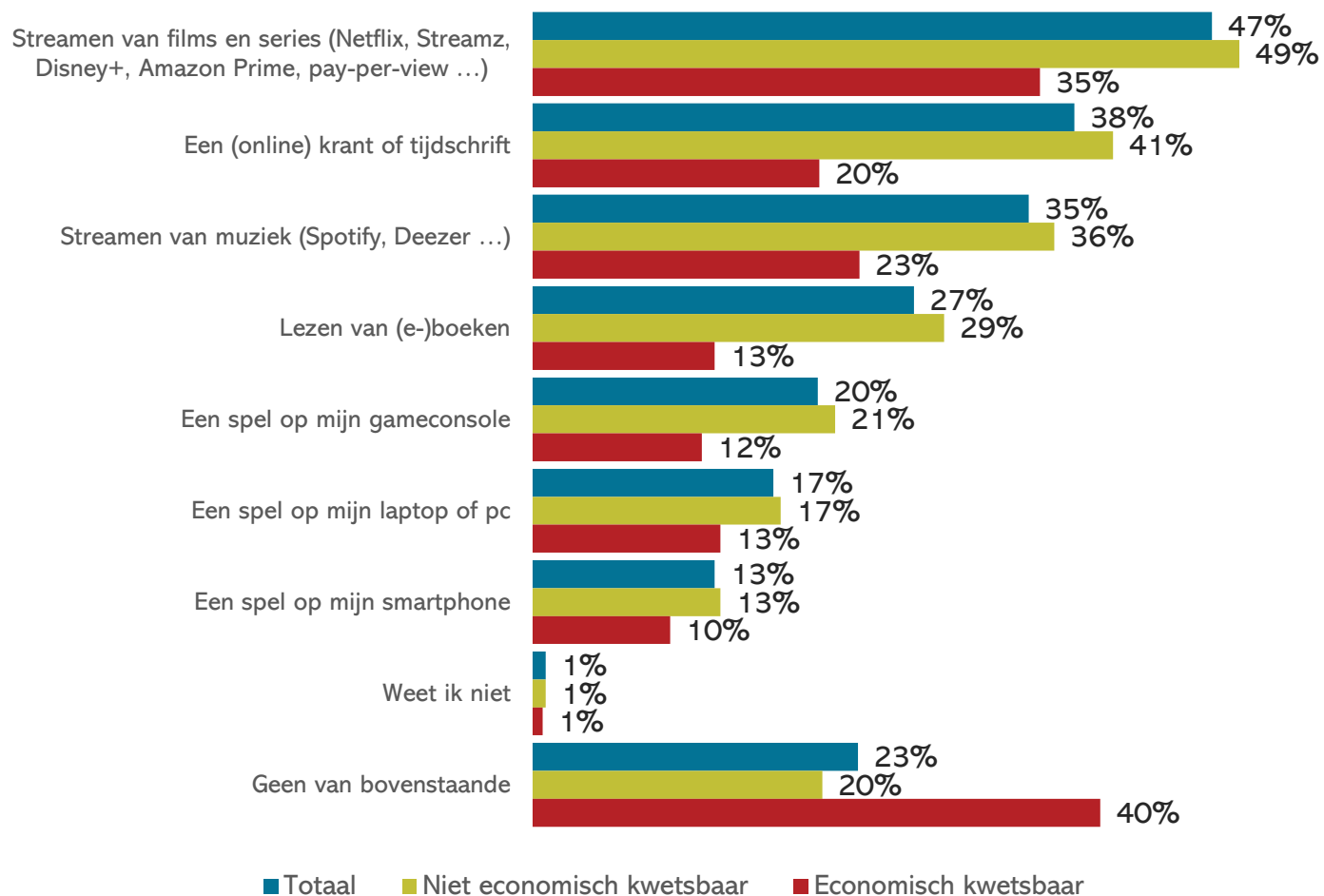
Kan je voor ieder van onderstaande goederen of diensten aanduiden of je erover beschikt voor privégebruik?

% dat zich een goed of dienst niet kan veroorloven

Betalen voor mediadiensten

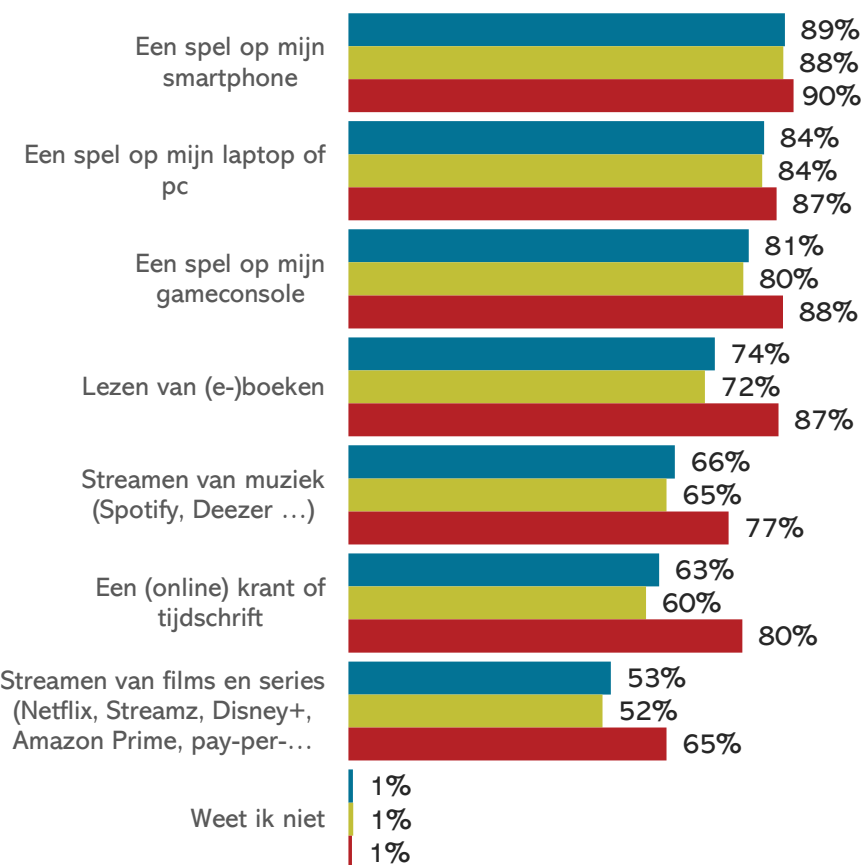
Voor welke van onderstaande diensten betaal je wel eens in jouw gezin (door te kopen, omdat je er een abonnement op hebt ...)

Wie zich in een socio-economisch kwetsbare positie bevindt, geeft algemeen aan minder mediadiensten geld uit. 40% van deze groep zegt zelfs aan geen van de voorgelegde activiteiten geld uit te geven, terwijl dit 20% is bij wie niet in een kwetsbare positie zit (23% totaal).

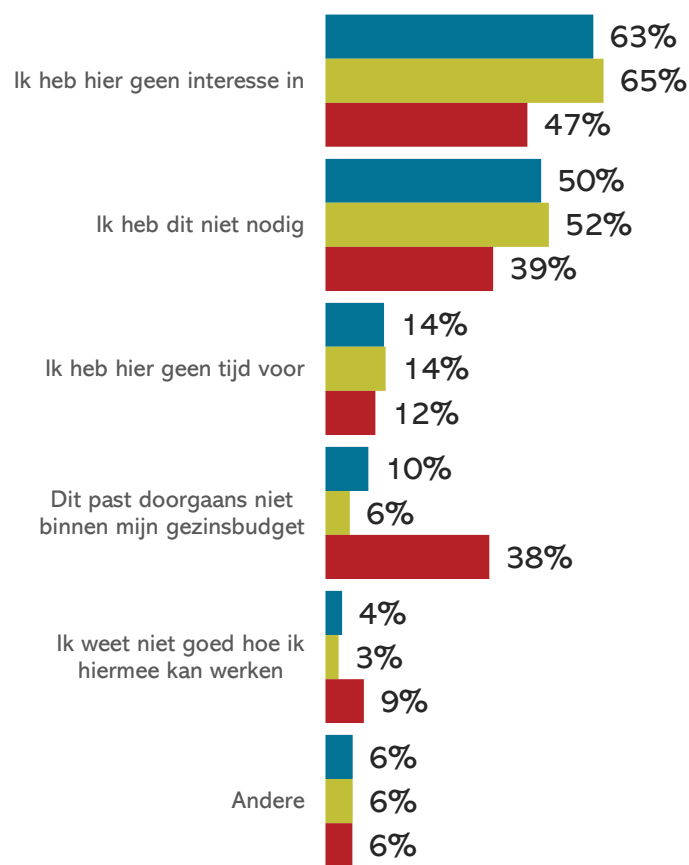
Niet betalen voor mediadiensten

Mediadiensten waaraan men GEEN geld uit geeft

■ Totaal ■ Niet economisch kwetsbaar ■ Economisch kwetsbaar

Redenen om niet te betalen voor mediadiensten

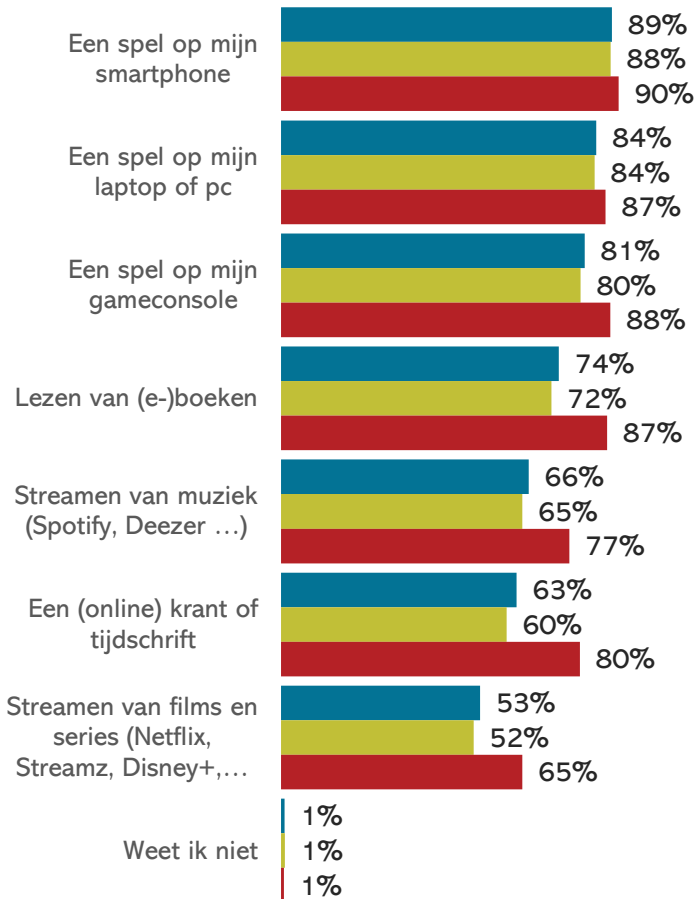
N=1468

Wie zich in een socio-economisch kwetsbare positie bevindt, geeft minder dan anderen geld uit aan (online) tijdschriften of kranten, (e-)boeken, streamen van video en audio en spellen voor gameconsoles.

Geen interesse of er nood aan hebben zijn voor alle respondenten de belangrijkste redenen om niet te betalen voor mediadiensten. Voor 38% van de respondenten in een socio-economisch kwetsbare positie is het niet passen binnen het gezinsbudget echter ook een belangrijke reden om hiervoor niet te betalen, terwijl dit slecht door 6% van de respondenten uit niet kwetsbare gezinnen als reden wordt aangehaald.

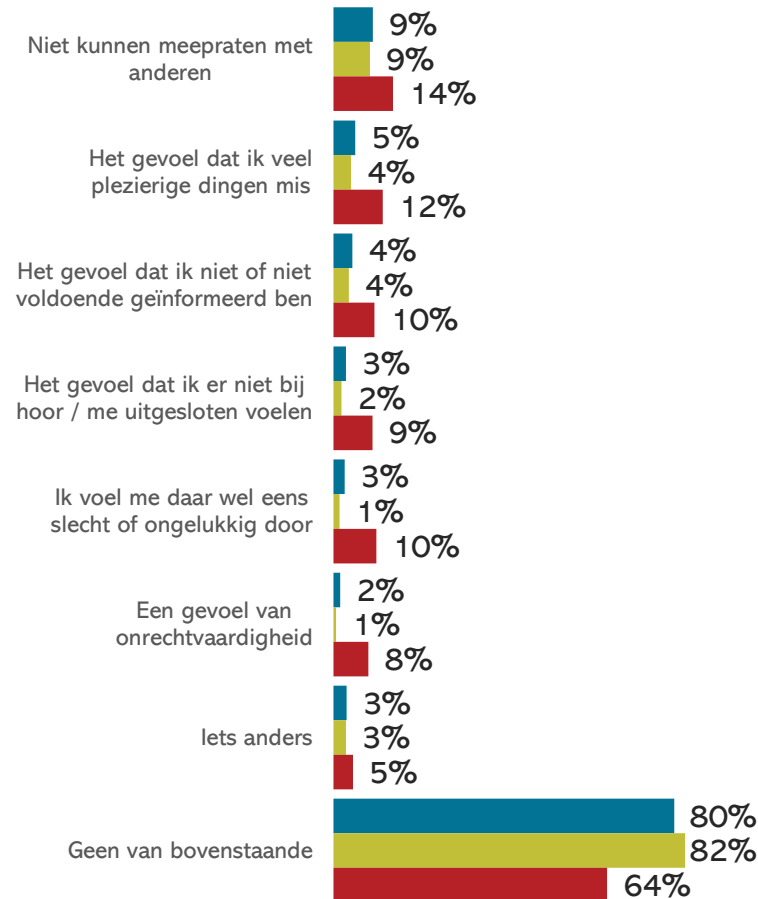
Effecten niet betalen voor vrijetijdsactiviteiten

Mediadiensten waaraan men GEEN geld uitgeeft

■ Totaal ■ Niet economisch kwetsbaar ■ Economisch kwetsbaar

Zaken die men ervaart als gevolg van niet betalen voor mediadiensten

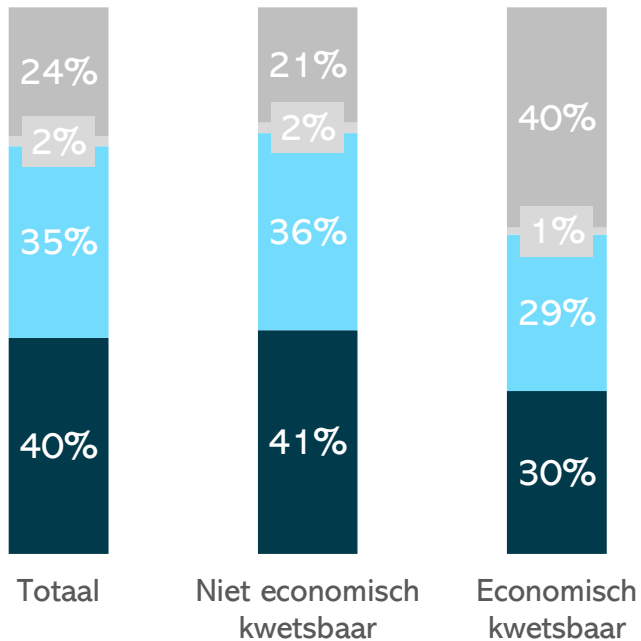
N=1468

Wie zich in een socio-economisch kwetsbare positie bevindt, geeft minder dan anderen geld uit aan (online) tijdschriften of kranten, (e-)boeken, streamen van video en audio en spellen voor gameconsoles.

Acht op de tien Vlamingen ervaart geen negatieve gevoelens als gevolg van het niet betalen voor (sommige) mediadiensten. Bij wie economisch kwetsbaar is, is dit 64%; bijna vier op de tien (36%) ervaart dus één of meer negatieve gevolgen. Zij geven meer dan wie niet kwetsbaar is aan dat ze plezierige dingen missen, zich hier slecht of ongelukkig door voelen, het gevoel hebben er niet bij te horen, niet goed geïnformeerd te zijn en dat ze hierover een gevoel van onrechtvaardigheid hebben.

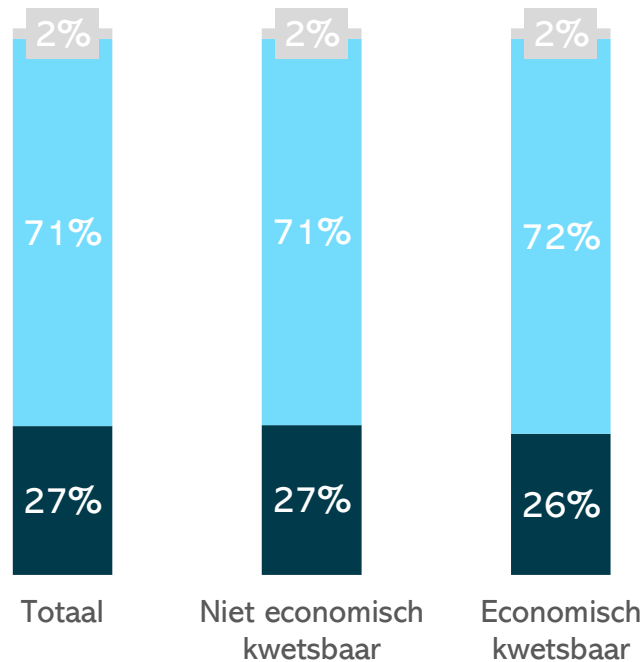
Delen van mediadiensten

Deel je één of meerdere betalende abonnementen op streamingdiensten voor muziek, films of series, kranten of tijdschriften ... met anderen?

■ Ja
■ Nee
■ Weet ik niet
■ Geen gekende betalende mediadiensten in gezin

Maak je zelf gebruik van de login-gegevens van een vriend(in), familielid ... om te kunnen kijken luisteren, lezen of spelen op streamingdiensten, kranten of tijdschriften ... ?

■ Ja
■ Nee
■ Weet ik niet

Vier op de tien Vlamingen geeft aan de login-gegevens van één van de mediadiensten waarvoor wordt betaald in het gezin te delen met anderen. Bij wie economisch kwetsbaar is, ligt dit op 30%, wat vooral het gevolg is van het feit dat zij beduidend meer geen enkele betalende mediadienst in huis hebben.

Wat het zelf gebruik maken van iemand anders account betreft, is er geen verschil tussen wie wel en niet economisch kwetsbaar is.

INDI ville

COLLECTIEF VOOR
ONDERZOEK EN
ADVIES OVER
MAATSCHAPPIJ,
POLITIEK EN MEDIA

*Anne Borgers | Colin Sanders | Wouter Samyn
Jurgen Minnebo | Jo Steyaert | Robin Lagrou
Stéphanie Busschaert | Jan Verbelen*

